

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cornelii Jansenii Iprensis Episcopi Augustinus Europaeus
Perperam Dictus**

Wavre, Philippus van

Antverpiae, 1709

Liber Tertius. De Propositione II. Janseniana Africani Solis fulgore
perstricta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39351

LIBER TERTIUS

De Propositione secundâ Iansenianâ Africani solis Fulgore
perstrictâ.

Ians. l. 2.

de Grat. Chr.

Salv. c. 25.

pag. 202.

Hæc propositio secunda tam arctô
 cedere primæ nectitur, tantâ af-
 finitate jungitur, ut vel ipsa sit il-
 lius infauſta genitrix, aut malè-sa-
 na ſoboles, ſed utraque ab Augu-
 ſtino damnata antequam nata. Si enim apud
 Auguſtinum gratia & opus ita reciprocentur, ut
 quemadmodum ex gratiâ data, mox effectum ope-
 ris conſecutum inferre ſolet, ita vice verſâ ex de-
 ſectu operis, gratiam non eſſe datam, ut præ-
 tendit Janſenius, invictiſſimâ conſecutionis
 lege concluditur: Juſtis conantibus & volenti-
 bus juxta præſentes vires deeſſe gratiam quâ aliqua
 præcepta poſſibilia ſiant, quia ſæpè Juſti conantes
 & volentes non ita volunt, ut faciant, aut ut
 deſiderati operis effectum conſequantur, adeo-
 que ex defectu operis inferitur Gratiam non eſſe
 datam. Et ſi gratiæ numquam reſiſtatur, quid
 conſequentius fluere cernimus quam Juſtos vel
 numquam peccando deficere, aut cum defece-
 rint, Gratiâ quâ ſtare poſſent, penitus fuiſſe
 orbatos? Nam gratia, cui reſiſtitur, juxta Jan-
 ſenium, ſaltem ex eâ parte quâ reſiſtitur, Chriſti
 gratia non eſt: Cum Chriſti gratiæ proprium at-
 que eſſentiale ſit dare velle quod poteſt. Et omnis
 Chriſti gratia congrua eſt, ac perficit effectum ſuum
 ad quem datur.

CA-

CAPUT PRIMUM.

In quo aperiuntur fontes Ianseniani, è quibus deducta est famosa illa secunda: Interiori Gratiae in statu naturae lapsae numquam resistitur.

SECTIO PRIMA.

Solam internam medicinale gratiam Christi agnoscit Iansenius, eam cui non resistitur. l. 2. de Grat. Christi Ians l. 2. de Grat Christi.
Salv. c. 24. Titulus capitis est: cap 24.
Natura Gratiae medicinalis genera- pag. 196.
liter demonstratur ex octo proprietatibus ac notis, quibus ab Augustino passim describi solet.

DE naturâ huiusce gratiae præfatur ab Augustino ita delineatam, non sicut eam Recentiores depingunt, quasi dominatrici famuletur voluntati; sed prorsus talem, quæ simul ac pulsat fores, rumpit ostia, repugnantemque domat voluntatem, tollit omnem ejus resistantiam, rapit eam secum, & ex invitâ volentem, ac se determinantem ineffabili suavitæ ac potestate facit. pag. 197. Et postea per octo proprietates ex Augustino depromptas id stabilire contendit.

Primò ex illis locis, quibus eam summæ efficacæ esse docet in eo persuadendo efficiendoque quod Deus homini persuasum, & in eo effectum cupit. Quod pag. 196.

266 LIBER TERTIUS

S. Aug. de
grat. & lib.
arb. cap. 5.
cap. 16.
cap. 5.
cap. 14.
pag. 197.

probat quia Augustinus appellat EFFICACISSI-
MA VOCATIONEM PAULI. Et quod Deus faciat
per illam UT FACIAMUS, PRÆBENDO VIRES EFFI-
CACISSIMAS VOLUNTATI: Quod Deus per illam
operetur, potentissimā medicinæ suæ potestate. De
Corrept. & grat. quod vocet insuper per omni
potentissimam potestatem. Ibid.

pag. 198.

Secundò, hanc efficacissimam, potentissimamque,
hanc ineffabilem & omnipotentissimam potestatem
in eo exseri super voluntatem docet, quod ita à Dei
Spiritu per gratiam rapiatur, ut ipsamet voluntas
vix agere intelligatur.

pag. 199.

Tertiò, . . . Non esse istius naturæ Medicina-
lem Christi gratiam, ut ejus effectus à voluntate
suspendatur, sed illius, ut per eam effectum poten-
tissimè invehat inseratque voluntati, non operando
si voluntas velit, sed operando atque determinando
ut velit.

pag. 200.

Quartò, quod omnes operationes hominis bonas
quantumcumque fiant à liberā voluntate, tribue-
re soleat Augustinus Deo ipsi tanquam qui per vo-
luntatem ut per instrumentum, quod pro libero suo
beneplacito agit, impellit, flectit, vertit quolibet,
motus ipsius voluntatis operetur.

Ibid.

Quintò . . . Quod Augustinus non raro gratiam
Christi Medicinalem victricem vocat, quia omnes
oppositos obices voluntatum & affectuum invictā
potestate perrumpit.

pag. 201.

Sextò, Gratiam Dei Augustinus ita victricem
statuit supra voluntatis arbitrium, ut non modò di-
cat hominem operanti Deo per gratiam non posse
resistere.

Septimò dicit aberrasse ab Augustini doctri-
na qui talem gratiam procuderunt, quæ semper
explorat expectatque voluntatem, ne si forte
pervicacior fuerit, cassa & inanis gratia, & effe-
ctus divinæ misericordiæ irritus humanā potestate
reddatur.

Octa-

DE PROPOSITIONE I. 267

Octavò, *Proprie dicta Christi gratia, quam per passionem suam adversus infirmitatem voluntatis attulit illa est, ut copiosissimè demonstravimus, quæ non operatur effectum suum si velimus, sed quæ operatur in nobis velle & operari.* pag. 203.

Si ista sit natura Medicinalis Christi gratiæ è notis & proprietatibus suis delineata, ut tollat omnem resistantiam, summa sit efficacia, vires præbeat efficacissimas, sit efficacissima, potentissima & omnipotentissima super voluntatem, effectum potentissimè inferat inferatque voluntati: Sit victrix quæ omnes oppositos obices voluntatum & affectuum invictâ potestate perrumpit: Si denique talis, ut effectus ejus irritus humanâ potestate non reddatur; nonne luculentissimè demonstratur, quod interiori gratiæ numquam resistatur, juxta Jansenium? quodque si resistatur Christi gratia esse desinat? Nam si talem agnosceret, divideret eam in efficacem seu quæ dat velle perfectum & largitur effectum, & in invalidam quæ tribuit velle imperfectum, & idè aliquandò ad effectum non peringat. Jam verò cum omnem ponat definiatque victricem atque potentissimam, confectarium est, quod nulla vincatur, nulla cujus effectus operis impediatur, nulla cui resistatur.

S E C T I O II.

Secunda Propositio etiam elicitur ex capite sequenti sive 25, ejusdem libri 2. & ex cap. 27.

Jansenius hoc caput præcedenti nectit, & ex argumentis præmissis evictum cupit nullam Medicinalem Christi gratiam effectui suo carere.
Hæc

268 LIBER TERTIUS

pag. 202.

Hac itaque est vera ratio & radix, inquit, cur nulla omnino Medicinalis Christi gratia effectum suo careat, sed omnino efficiat, ut voluntas velit, & aliquid operetur: Non dicit tantum velit, sed etiam operetur. Pergit autem id probare.

ibid.

Primò hoc probat: Quod apud Augustinum gratia & opus bonum ita reciprocantur, ut quemadmodum ex gratia data mox effectum operis consecutum inferre solet, ita vice versâ, ex defectu operis gratiam non esse datam. Quo ratiocinandi modo indicatur gratiam tamquam causam, & operationem voluntatis bonam velut effectum esse, ut Philosophi loquuntur, CONVERTIBILES, & à se mutuo INSEPARABILES. Post varia Augustini Testimonia in hanc rem adducta, concludit: „His igitur & huiusmodi locutionibus affirmativis, sicut significat Augustinus, hoc ipso quo data est homini gratia, mox effectum sequi, sic è contrario negativè subinde ratiocinando hoc ipso quo effectum homo destituitur, nullam ei gratiam collatam esse, sed solo Pelagianæ gratiæ adiutorio, hoc est, lege doctrinæque ad operationis præcepta iustitiam niti.

pag. 205.

Secundò . . . tradit Augustinus iterum atque iterum studiofissimèque commendat illam gratiam, quæ non est gratia aut lex . . . opus ipsum asserre voluntati.

pag. 206.

Tertiò . . . illam solam gratiam prædicasse Augustinum, quæ dat simul effectum suum, ut homo velit aut faciat. Ubi satis indicat gratiam, pro ea parte quæ effectum destituitur, prout contingit imperfectæ bonæ voluntati, non esse gratiam quam prædicat Augustinus, neque Medicinalem eam Christus suâ passionè promeruit: Ipse Augustinus disertis verbis docet, ait, illam gratiam esse constrendam, quæ Deus ipsam credendi voluntatem effectumque boni operis largiatur.

Po-

DE PROPOSITIONE II. 169

Postea ex eò quod Augustinus gratiam Christi nomine *Incrementi* Plerumque appellat, infert Jansenius, *nihil mirum si Augustinus universim doceat Medicinalem Christi gratiam semper effectum suum inferre voluntati, cui eam Deus sua benignitate largitur.* pag. 207.

Quod autem illam gratiam quæ imperfectam tribuit adimplendi præcepti voluntatem, quatenus ad effectum quem optat non pertingit, adeoque prout ei resistitur, medicinalis gratiæ nomine dedignetur, liquet ex capite vigesimo septimo ubi sic loquitur. *Qui ergo scit Deum super omnia diligendum spe ac fide colendum & similia, & nondum ita diligit, sperat & credit, ut lex jubet, nondum illa ipsa quidem didicit secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem: Quamvis interim aliud quidpiam, quod prævium esse solet, ut verbi gratia; quod in Deo vel charitate ac fide ipsius sibi quodammodo placeat illosque actus quâdam velleitate desideret, & similia secundum gratiam potuerit didicisse.* cap. 27. pag. 210.

Similiter differit de illis qui vehementer operant continentiam, etsi necdum continere possint. Concludit tamen de utrisque: *Itaque optime subjungit Augustinus: hoc modo (per gratiam) quisquis discit; agit omnino, QUIDQUID AGENDUM DIDICERIT. Nempè quia quidquid nondum agit, id nondum agendum didicit secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem.* pag. 211.

Et ad objectionem quâ dicitur hæc omnia, quæ produximus, eum (Augustinum) de gratiâ tantum efficaci tradi disse, nihil verò impedire, quin alia nonnulla gratiæ per hominis voluntatem effectui careant,

Respondet: *Nihil verius dici posse... cujus rei ibid. causa est, quod nullam agnovit aliam actualem Christi gratiam, nec agnoscere potuerit, nisi regulas*

las fundamentales, quibus inmixtus naturam gratia medicinalis tradidit & explicuit, vellet interimere.

pag. 112.

Post argumenta in hanc rem allata, rursus subdit: Quapropter quisquis jam alia divina Gratia adjutoria infirmis hominibus afferre nititur, qua deserant si velint, & in quibus permaneant si velint, cum quibus tanquam sufficientibus operentur si velint, nihil aliud imprudens facit, nisi peccati originalis virus evacuet, illas liberi arbitrii vires esse, Christum frustra venisse & gratis mortuum esse persuadeat.

Et quamquam Molinianam sufficientem capitalius infectetur Jansenius, Thomistico-sufficientem sufficienter eludere voluisse non unò ex capite demonstrat; tum quia effectum operis indissolutum & inseparabilem facit; tum quia hic illam gratiam rejicit ut spuriam, quam homines deserant si velint; tum quia illam Augustinum, licet admitteret, equidem Christianæ gratiæ accensendam pernegaret ut tradit libro 3. cap. 1.

pag. 113.

Tandem ad potentissimam Christi gratiam velut unicum bonæ voluntatis frameam redit. Quamobrem quicumque animadvertit omnia, quæ de adjutorio Medicinalis gratiæ ex Augustino diximus, de gratiâ quâdam potentissimâ, quam efficacem Recentiores suo sensu vocant, esse intelligenda, consequenter hoc etiam animadvertere debet, Non aliam Christi gratiam Medicinalem in scriptis ejus reperiri. Bene ergo habet. Non aliam Augustinus Christi gratiam in scriptis suis reperiendam dedit præter potentissimam; sed potentissimæ numquam resistitur; igitur non aliam Augustinus interiorem gratiam admisisse Jansenio visus est, præter eam, cui numquam resistitur. Audet hoc addere: Proinde fatendum sibi esse, quod aliam nobis procudendo (utique præter potentissimam) novum gratiæ genus Christianis afferat,

ibid.

DE PROPOSITIONE II. 271

ferat, quod nec Augustinus, nec ullus Latinorum Patrum, qui de gratiæ adjutorio cum Pelagianis ex professo decertarunt, nec Ecclesia in Conciliis Generalibus vel Provincialibus ab Apostolica sede probatis agnovit unquam, nec agnoscere potuit, nisi Principia, quibus ipsa per Antiquos Patres Medicinalem Christi gratiam defendit, funditus evertantur.

Igitur, ut collubitum est Jansenio, extrà potentissimæ gratiæ genus aliud comminisci, est Principia Medicinalis Gratiæ Christi funditus evertere. At potiori jure dicamus, ad potentissimam illam gratiam medici superni beneficium coarctare, est Munificentissimam Apothecam magna ex parte evacuare. Quasi volentes conantesque homines justī & in certamine deficientes medicam non sentiant manum, quia potentissimam, quæ obices omnes voluntatis & affectuum perumpat, gratiam non sunt consecuti. Aut quasi vel pugnare queat in Agone Christiano non adjutus, non munitus gratiâ Christi. Quasi Petrus gratiam non habuerit, quia invalidam, quia non invictam, non victricem, non efficacissimam, non potentissimam. Hi tamen liquidissimè fluunt ex illo Janseniano fonte rivuli, fonte illo: Non aliam (præter potentissimam) Christi gratiam Medicinalem in scriptis (Augustini) reperiri, nec aliam posse agnosci.

SEC.

S E C T I O I I I .

Propositionem secundam produnt ea loca libri litigiosi Iansenij , quibus non modò Molinianam , sed & Thomistico sufficientem gratiam insectatur.

*Q*Uamquam Jansenius , præter efficacissimam potentissimamque gratiam , quæ obicem omnem voluntatis perumpit , obstacula removeret , effectuque suo potitur invictissimâ potestate , admittat inferioris notæ gratiam , putâ velleitatem , boni complacentiam divinitus infusam , à cujus inclinatione & suasionem homines sæpè dissentiant ; quamquam & desideria & vota consentiat divina gratiæ munera esse ,
pag. 211. & majoris gratiæ provocativa , ut loquitur lib. 2. cap. 27. ; Negat equidem hanc gratiam esse sufficientem , negat esse medicinalem Christi gratiam quia efficax non est ad utrumque effectum nempe *velle & operari*. Ideòque qui eâ donatur , nondum didicisse secundum gratiam , sed secundum legem , ratus utique *velleitates* illas & vota ad ultiores effectus non plus valere quam ipsam legem. *Non enim quævis gratia , inquit , ad quosvis effectus inserendos sufficit , ut quidam imaginati sunt , sed potestates operationum difficultati attemperandæ sunt.* De illis ergò qui non habent talem potestatem , licet habeant bonam voluntatem , intelligendum censet illud S. Augustini , de quo alibi diximus , *Qui novit quid est quod fieri debeat , & non facit , nondum à Deo didicit secundum gratiam sed secundum legem. Non secundum spiritum , sed secundum litteram :*
pag. 210.
Aug. de Gr. Christi. c. 13. Quod

DE PROPOSITIONE II. 273

Quod postea repetit, & subjungit: Nempe quia quidquid nondum agit, id nondum agendum didicit secundum gratiam, sed secundum legem.

Confirmat id pluribus locis, signanter ubi *L. 10. de Gr. gratiam sufficientem tangit: extra hanc gratiam Chr. c. 7. Christi, quæ per Charitatem & per ineffabilem pag. 1035.* suavitatem, cum quâ illabitur, semper congrua est, nullam novit Augustinus quam velut incongruam sed sufficientem reprobatis destinet; nisi forte homines per litteram legis ad agendum instructos adjutosque esse statuamus. Quidquid enim sufficientis gratiæ vel à Neotericis, vel à Pelagianis, vel Massiliensibus, præter istam agendi gratiam excogitatum est, hoc totum Augustino ad legem pertinet, nec extra limites gratiæ pelagiænæ constitui debet. De gratia vero Christi, præmittit: Omnis congrua est, omnis operatur ac perficit effectum suum. Omnis enim delectat voluntatem, & omnis hoc ipso ad operandum effectum illum, ad quem datur, trahit. *Ibid.*

Et alibi: Cujus rei si quis radicem scire velit, meminisse debet, nullam gratiam actualem ab Augustino pro verâ illâ Christi gratiâ agnosci, quam tamquam Medicus infirmæ voluntati attulit, nisi quæ agit & peragit effectum: Omnis alia qualiscumque fuerit, ab ipso ad legem doctrinamque relegatur. *L. 2. c. 32. pag. 235.*

Ac Proinde omnis dans posse etiam sensu Thomistico sufficiens, quâ talis, & quatenus non agit & peragit effectum suum, ab Augustino ad legem doctrinamque relegatur juxta Jansenium.

Probat quidem congruam omnem Christi gratiam, quia omnis omnino efficit, ut voluntas siue renuiter, siue fortiter velit. Et effectum ejus adæquatum duplicem, videlicet voluntatem seu volitionem infirmam ac fortem ex Augustino stabilit; sed equidem ex ea parte quatenus difficultati operis adaptata non est, insufficientem esse docet cap. 27. *Ibid.*

S

Qua-

Quàpropter hilce innixus Principiis asserit gratiam sufficientem, nempe Thomisticò sensu, & quæ effectum habet nempe inchoatæ bonæ voluntatis, ab Augustino Christianæ gratiæ gloriâ & nomine neutiquam insigniendam. Postquam enim Jansenius *sufficientem illam gratiam*, (quam Molinianam habebat) ab Augustino destructam eversamque funditus pronuntiaverat, ad aliam sufficientem gradum faciens, subjungit: *Quod si verò sic accipiatur, ut sufficiens dicatur, sicut à quibusdam dicitur, quod satis est, ut homo dicatur posse operari, quamvis aliud adhuc necessarium sit, ut de facto operetur, de hujusmodi sufficienti gratia, non est hic nostra controversia. Talem enim sufficientem fortasse non difficulter S. Augustinus admitteret, quamvis esse veram illam Christi gratiam, de quâ questio est, pernegaret.*

L. 3 de Grat.
Chr. Sal. c. 1.
pag. 249.

Et cur Augustinus illam gratiam Christi gratiam pernegaret? Nisi quia effectu ad quem sufficiens dicitur, destituitur? Non admitteret ergò Augustinus gratiam quæ dat velle; sed perfectum velle & operari; nec admittit consequenter ipse Jansenius, qui non aliud se docere fatetur, quam quod Augustinus. At magis stupeo quod gratiam illam sufficientem admissurum dicat; & addat *fortasse*. Vel enim sufficiens ista gratia spectatur in substantiâ suâ, prout habet pro effectu bonam voluntatem licet tenuem, & tunc non videtur dubium quin eam admitteret Augustinus, nec eam repudiat ipse Jansenius quia ex eâ parte efficax est. Vel eam considerat prout respicit effectum, ad quem sufficiens sit dumtaxat, & nondum efficax, & tum Jansenius omnia machinamenta sua subruit, quibus ostendere nititur discrimen gratiæ utriusque status intercidere, si detur modò gratia dans posse perseverare tantum, non verò ipsum perseverare.

Et

DE PROPOSITIONE II. 275

Et ideo fortè addidit fortasse. Sed reponitur: Ergò non sunt jam certò Augustiniana illa Principia, juxta quæ conclusum voluit invictissimè, omnem gratiam naturæ lapsæ perficere suum effectum, ad quem datur &c. Nam Augustinus Fortasse admitteret gratiam illam non difficulter, quæ satis est ut homo dicatur posse operari.

Sed cur eam Christi gratiam Augustinus pernegaret, quæ effectum suum non inferret? Respondet Jansenius: Nam gratia Medicinalis Christi proprium est efficere, ut aliam quancumque gratiam, sive habitualem sive sufficientem utiliter habeamus; quomodo nisi habeatur, semper noxia est, quia ad hoc conducit, ut damnabilius delinquamus. Tunc autem est utile velle cum possumus, & tunc utile est posse cum volumus. Nam quid prodest si quod non possumus volumus, aut si quod possumus, nolumus? L. 3. c. 2.
pag. 257.
L. de Grat.
& lib. arb.
cap. 15.

Hæc quidem Molinianis Jansenius impingit, sed nescius quò consecutionis torrente abripitur. Nam argumentum cum proportionem contra gratiam Thomisticè-sufficientem procedit dum ita discurret: Quid homini misero perniciosius, quam illà gratiā abundare, quā nemo umquam fatentibus etiam Scholasticis nisi majorem damnationem assecutus est? Hoc ipso quippe unusquisque damnabilior est, quo magis sufficienti gratiā abundavit. Nemo enim umquam sufficienti gratiā usus est, aut utitur, aut utetur in æternum: Qui mitius profecto puniretur, si tali auxilio caruisset, quo Deus neminem vel damnandorum vel Salvandorum usurum esse præscivit. Quā in re non jam effusa Dei bonitas, ad quam deprædicandum istud adjutorium non satis discretè excogitatum est, sed summa potius severitas ejus apparet. Jans. ibid.

Alia Jansenii effata transilio, veluti cum dicit: sufficientia adjutoria nulla omnino post lapsum sunt. Ipsum velle dando etiam posse largitur. Pōit L. 10. c. 20.
pag. 1013.

276 LIBER TERTIUS

L. 7. c. 3. *actum in potestate voluntatis. Facit velle & operari. Posse non præcedit, sed sequitur voluntatem; nulla voluntatis pervicaciâ frustratur &c.*
L. 8. c. 20.

SECTIO IV.

Iansenius ex propriâ confessione, imò & Vincentij Paleologi convincitur Gratia Thomisticè sufficientis esse pernegator.

pag. 1071.

Fol. 61.

Illustrissimus ille Iprensium Antistes in famosi voluminis sui Epilogo profitetur se profundissimi Doctoris (Augustini) doctrinam ita assequi studuisse, ut non tam sua, quam Augustini sensa deprompserit: & addit, Quod si alicubi hallucinatus fuerim, hoc scio me non in Catholica veritate, sed in Augustini sententia asserendâ cecidisse. Nec enim ego quid verum, aut falsum, quid tenendum aut non tenendum in Catholica Ecclesiæ doctrinâ tradidi; sed quid Augustinus asseruerit ac docuerit. Et similiter Defensor damnatæ Pentados Vincentius Paleologus in opere, cui titulus gratia Triumphans: Igitur nec vel ipse Iansenius, propriè ac verè loquendo, Iansenista esse potuit: quia non docet quid Iansenius sentiat, sed refert, quid Augustinus tradat. Stupidus, infidus, fraudulentus Historicus esse quivit, non erraticus aut Hæreticus dogmatistes. Quamquam verò tam Vincentius, quam Iansenius ipse quoad mentem Augustini enormiter exorbitent, cum neuter eam in materiâ controversâ assecutus fuerit; sed potius sua placita & perperam ex Augustini flumine deducta consecraria insecutus; Id equidem ex utriusque ultronea confessione evictum imus, Iansenium nempe gratiam Thomisticè

DE PROPOSITIONE II. 277

misticè sufficientem non minori nausèa repudiasset, quam ipse autumat pernegaturum fuisse Augustinum inficiaturumque huiusmodi gratiam ad Medicinam Christi pertinere.

De gratiâ illâ differentem audiamus: *Quod si verò sic accipiatur sicut à quibusdam dicitur, quod satis est, ut homo dicatur posse operari, quamvis aliud adhuc necessarium sit, ut de facto operetur; de huiusmodi sufficienti gratia non est hic nostra controversia. Talem enim sufficientem fortasse non difficulter S. Augustinus admitteret, quamvis esse VERAM ILLAM CHRISTI GRATIAM, de quâ quæstio est, PERNEGARET.*

Si Jansenius, ut ipse retur, cum Augustino sentiat, nec nisi Augustinum referat, igitur & ipse non certo, sed fortasse sufficientem Thomistico-sufficientem admitteret; Quomodo pro certo venditant Jansenii Vindices, ipsum admisisse gratiam, & cui resistitur, & quæ præfatò sensu sufficiens sit ad posse, audent affirmare?

Sed reagentem tela excipio: ergò fortasse Jansenius gratiam Thomistico-sufficientem admitteret, sicut Augustinus; consequenter, ut certus gratiæ illius inficiator damnari nequivit. Nam qui illam forte admitteret, etiam, cui resistitur, non negaret, saltem fortasse. Sed validis la-certis occurro machinis argutiuncularum istarum, & Respondeo: Jansenium admissurum, sicut Augustinum autumat præstiturum, gratiam istam sufficientem, at quâ efficacem, non quâ sufficientem. Nam quid Jansenium permovere potuisset, ut diceret Augustinum non difficulter consensurum in istam sufficientem, nisi quia contuebatur eam à Moliniana dissidere, ex illo capite, quod aliquò semper bonæ voluntatis effectu seu affectu frueretur? Et cur eandem gratiam

tiam de subsellio Medicinalium gratiarum deturbandam censêret à Doctore tanto Christianæ gratiæ, nisi quia ex fronte altera spectabatur ut nudata effectûs decore, ut puta, datura inane posse, ad cuius incrementum potentius adiutorium poscebatur?

Gemino nunc Cornu Jansenianos appeto : Primò, Augustinus, Auctore Jansenio, *fortasse* gratiam Thomisticè sufficientem, esto non omni orbetur effectû, admitteret, cum eatenus efficax sit, ergò Jansenius (cum sit Augustinus Europæus ut vocant) non certò & incunctanter, admitteret gratiam *sufficientem*, sed *fortasse*. Secundò Augustinus hanc gratiam admit- tens, equidem PERNEGARET ESSE VERAM ILLAM CHRISTI GRATIAM. Ergò & illam PER-NEGAT ipse Jansenius, qui fatetur se in nullo deviare abs tramite illius profundissimi Doctoris. Non autem pernegaret Augustinus *fortasse* quatenus vel- le aliquod operatur; ergò dumtaxat quatenus sufficiens est, & posse aliquod largitur volun- tati. Quid consequentius quam idem per omnia sensisse Jansenium, nimirum quod fatiatissimè inculcatum atque infartum est, non aliam Me- dicinalem Christi gratiam agnoscendam, *nisi potentissimam efficacissimamque*, hoc est, eam, quæ non solum posse, sed efficaciter posse, hoc est integrè velle operatur? Nisi quæ omni suò, ad quem potestatem tribuit, sine potitur? Qua- re namque Christi gratiam Augustinus per-ne- garet, quam ex una parte fortasse admitteret, nisi quia sufficientem fructu viduatam cerneret & non operantem velle & operari?

Proinde Jansenius hanc Augustini interpreta- tjone vel solâ seipsum suosque vindices jugula- vit, etsi alia non suppeterent arma, quibus ef- fectum, evictumque est, quod nullam gratiam
nisi

DE PROPOSITIONE II. 279

nisi effectricem, & quâ talem quidem in statu naturæ lapsæ admittendam censuerit, ratus ad Adamæam nos reducturos hominis infirmi gratiam, quæ sano & integro sufficiens erat. Cum tamen planum pateret discrimen, Molinisticam inter & Thomisticam sufficientem.

S E C T I O V.

Argumenta Pallady solvuntur de facto Iansenij quoad Propositionem secundam.

ARGUMENTUM PRIMUM.

NEc minus perspicuum est, numquam sensisse Jansenium, gratiæ interiori nullo resistantiæ genere resisti. Dissensus enim à gratiæ interiori unum est ex resistantiæ generibus. Atqui à gratiæ interiori quosdam dissentire disertis verbis Jansenius affirmat: „ Constat, inquit, multos divinitus mente collustrari. *Iansen. l. 2.* Imò verò & in ipsâ voluntate motibus divinæ gratiæ percelli, qui tamen ab ejus intimâ suasionem & *de Grat. Chr. Salv. c. 27.* inclinatione dissentiunt. „ Quæ verba ab eo proprio sensu dicta nemo jam inficiabatur.

R E F U T A T I O I.

ETiam proprio sensu Jansenius enuntiatum voluit: quod gratiæ repugnantem domet voluntatem, tollit omnem ejus resistantiam. Quod vires efficacissimas præbeat, omnipotentissimam potestatem conferat. Quod omnes oppositos obices voluntatum & affectuum invictâ potestate perrumpat, &c. Et hoc in illo capite, cui titulus: natura gratiæ Medicinalis &c. Et cum invictam, victricem, omnipotentissimam uberrimè prædicet Christi gratiam, extra quam nullam agnoscit, nisi fortasse, & diminutè loquens, vincunt aper-

280 LIBER TERTIUS

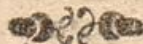
tissima Jansenii effata, hanc resistantiam vel obiter à Jansenio prolatam, imò sic deductam ut seipsam perimat. Nam quam gratiæ nominæ censuit, postmodum ad legis infirmitatem atque inutilitatem ablegavit. Quod de divinis eloquiis confæderandis aiunt Patres, hoc de Jansenio diceremus, si tanta esset auctoritas. At cum homo fuerit, & se hominem ipse confessus sit, cupiens etiam errorem dedoceri; aggerem verborum ejus inficiantium omnem resistantiam gratiæ, huic uni Testimonio reponimus.

REFUTATIO. II.

I Ansenius affirmat interiori gratiæ quosdam dissentire, & dum illi dissentiunt Christi gratiam permanere, & qui dissentiunt effectum impedire gratiæ, ad quem potestas datur, Nego. Nam effectus illius gratiæ, ut ibidem loquitur, est velle imperfectum, quod non impeditur, per hoc quod à fortiori cupiditate vincatur. Affirmat dissentiendo fieri ut non habeat effectum, ad quem neque à Deo datur, neque sufficiens à Jansenio judicatur, concedo. Nam insufficienciam illam illic declarat Jansenius imperfectis voluntatis motibus inesse: *Non enim quævis gratia, inquit, ad quosvis effectus inferendos sufficit, ut quidam imaginati sunt, sed potestates operationum difficultati attemperanda sunt.* Unde de homine solâ velleitate boni operis donato asseverat: *Nondum didicit secundum gratiam ad ipsum quod faciendum jubetur. Cujus rei causam postea adfert: nempe quia quidquid nondum agit, id, nondum agendum didicit secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem.*

L. 2. c. 27.
pag. 210.

pag. 211.

AR-

DE PROPOSITIONE II. 281
A R G U M E N T U M II.

Est etiam *resistentia* genus, *renisus*. At voluntatem concupiscentia depravatam gratia reniti multoties Jansenius admittit. lib. 3. de gratia Christi cap. 13. Ubi renisu concupiscentia fieri asserit, ut vires voluntatis distraherentur, atque ita homo non plenè velit, non integrè velit, non totà voluntate velit.

R E F U T A T I O.

Admittit voluntatem depravatam gratia reniti, sic ut remoreatur effectum quò gratia potiri queat, nego: cum ea, sed quæ triumphare non possit conflictando animæque vires dividendo, concedo. Quod autem Jansenius invalidæ huic gratia potestatem abjudicet, vel ex eo enitescit, quod ex illo renisu probet primam propositionem: *Iustus conantibus & volentibus aliqua præcepta esse impossibilia, deesse quoque gratiam, quâ possibilia fiant.* Si desit gratia, quâ præcepta possibilia fiant, igitur gratia, cui concupiscentia reluctatur, potestate nudatur ad obtinendum effectum obedientia, qui proinde pervicaciâ malæ voluntatis neutiquam impeditur: quia impossibili effectui repagulum non figitur. Porro ubi effectus non indisjunctè sequitur gratiam, nullam esse Medicinalem Christi gratiam multoties Jansenius asserit: apud Augustinum, inquit, *gratia & opus bonum ita reciprocantur, ut quemadmodum ex gratia datâ effectum operis consecutum inferre solet, ita vice versa, ex defectu operis gratiam non esse datam.* Quò ratiocinandi modò indicatur gratiam tamquam causam, & operationem voluntatis velut effectum esse, ut Philosophi loquuntur, *convertibiles, & à se mutuo inseparabiles.* Et iterum nil
S 5 mirum

282 LIBER TERTIUS

mirum ait, *Si Augustinus universim doceat Medicinalem Christi gratiam semper effectum suum inferre voluntati, cui eam Deus suâ benignitate largitur.*

ARGUMENTUM III.

Resistentia genus, est, cum animus à gratiâ excitatus in solis desideriis inefficacibus hæret; ad id toties contingere, quoties contingit ardentior rem esse cupiditatem, expressis verbis Jansenius affirmat; ergò, quod confectum volo, non omne resistendi gratiæ interiori genus sustulit Jansenius.

REFUTATIO.

Non sustulit genus resistendi gratiæ Christi Mediciali potenti effectum obtinere, quem non obtinet, nego: nam sufficientem omnem gratiam quâ talem respuit, & si cum Augustino, quem adstipulatorem adsciscit, sentiat, eam Medicinalem esse Christi gratiam pernegat & pernegare debet Jansenius. Non sustulit resistendi genus ad causam hanc impertinens, transeat. Non potuit Jansenius, nisi subvertendo primam propositionem suam, admittere, quod resistendo gratiæ impediatur effectus, ad quem potestas datur. Alioquin omnibus justis conantibus & volentibus adesset gratia quâ præcepta Dei possibile fiant; atque non magis quam ipsi Thomistæ potuisset asserere præceptorum impossibilitatem ob unius efficacis absentiam gratiæ ad effectum reipsâ inferendum desideratæ.

ARGUMENTUM IV.

Precipuus Jansenij scopus fuit Moliniana gratiæ systema penitus diruere. Proinde resistantiæ modos, quales admittunt Thomistæ quorsum negaret?

R. E-

REFUTATIO.

Fecit tamen. Et si non faceret, primam suam famosam faustò eventu subrueret. Admissâ namquè Thomisticâ sufficienti cum suo resistendi modò, horrificam illam *impossibilitatem* demutasset, gratiamque, licet non Molinianam, possibilitatis seu dans *posse* neutiquam inficiatus fuisset.

Quod autem resistantiam Thomisticam negârit, claret ex dictis, eò quòd non nisi *omnipotentissimam gratiam* dignetur nomine *gratiæ Christianæ*. Præterea cum mentio incidisset de hac *sufficienti*, disertis verbis dixit, quod Augustinus eam esse *veram medicinalem Christi gratiam* pernegaret. Si Augustinus; ergò & Jansenius, qui non nisi Augustinum sapere, non nisi Augustinum loqui, Augustinum objicere visus est Jansenianis, & ipse Jansenius sibi. Qui ergò Thomisticam sufficientem à Systemate Christianæ gratiæ facit extorrem, Thomisticam pariter resistantiam ablegasse censètur.

ARGUMENTUM V.

Jansenius majorem & magis propriè dictam resistantiam admittit quam Thomistæ, nam ex Thomistis, gratia sufficiens ne diminutâ quidem cupiditate sit efficax, & sic numquam ullo effectû spoliari potest, quem aliquò casu aliquandò habeat. At verò gratia excitans ejusmodi est apud Jansenium, ut imminutâ cupiditate efficax fieri possit. Dum ergò ei renititur voluntas, illò eam privat effectû, quem certis casibus & conditionibus haberet.

REFUTATIO.

Voluntas, quæ excitanti gratiæ renititur apud Jansenium non privat eam effectû, ad quem obtinendum illa pollet. Nam de hominibus

nibus Justis ita excitatis divinâ gratiâ dicit, illis gratiam deesse, quâ præcepta possibilia fiant; quò loquendi modò omnem propriè dictam ad agendum potestatem ab illâ excitante gratiâ submovit, ut vel ipse sapientissimus Arnaldus observatum reliquit. Et quanquam excitans gratia, submotâ cupiditate aut imminutâ, efficax fieret apud Janlenium; hâc tamen stante fortiterque renitente, sufficiens non est, potens non est; adeoque effectû suò privatur. Imò, ex eâ parte, quâ non efficit quod Jubetur, Christi gratia non est, &c.

S E C T I O V I.

*Argumenta Confutatoris Epistolæ Leo-
diensis Refutantur.*

A R G U M E N T U M I.

Hoc tantum agit Janfenius (l. 2. de grat. Chr. c. 25.) ut prober ex Augustino; gratiam Christi in omnibus quibus datur, infallibiliter operari, & nullam prorsus effectû carere, quia nulla prorsus est quæ non det saltem aliquod velle voluntari: si autem nec velle saltem tenuissimum det, tunc nec Christi gratiam esse, hominesque omni effectû in voluntate destitutos, solo Pelagianæ gratiæ adjutoriò, hoc est lege doctrinâque ad operationis præceptæ justitiam niti.

R E F U T A T I O.

Janfenius eam gratiam, quæ tenuissimum velle tribuit non admittit esse Christi gratiam nisi respectu effectûs, à quo dividi nequit, scilicet, respectu initialis bonæ voluntatis, neutiquam verò comparatione habitâ ad effectum ad quem inclinât, & ad quem dat posse. Capite
namque

DE PROPOSITIONE II. 285

namque 27. hominem bonâ voluntate, sed imperfectâ instructum asserit vice non simplici non didicisse secundum gratiam, sed secundum legem, quamdiu non implet quod jubetur. Qui scit Deum super omnia diligendum, inquit, spe ac fide colendum, & similia, & nondum ita diligit, sperat, & credit, ut lex jubet, nondum illa ipsa quidem didicit secundum gratiam sed tantummodo secundum legem. Quod autem agat de illo qui pag. 1116
tenuissimum saltem velle gratiâ largiente accipit, liquet ex subnexis: *Quamvis interim aliud quidpiam, quod prævium esse solet, ut verbi gratia quod in Deo vel Charitate ac fide ipsius sibi quoquomodo placeat, illosque actus quâdam velleitate desideret, & similia secundum gratiam potuerit didicisse.*

Quis hic non perspiciat Jansenium asseverare quod gratia quatenus est efficax seu dat velleitatem bonique desiderium, esse Christi gratiam, & quatenus non implet quod desiderat, legi esse componendam? Nam ideò dicit hominem desiderantem credere sperare ac diligere nondum didicisse secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem, quia nondum implet quod lege jubetur, seu quod convertitur, quia effectu operis destituitur.

Similiter ratiocinatur de illis, qui continentiam vehementer avent, & nondum reipsâ continent. *Sic enim videmus plurimos, ait, qui necdum ab immunditiis carnis se continere possunt, vehementer tamen optare continentiam: cujusmodi vota divinae gratiae sunt munera, & majoris gratiae provocativa, quamvis nullo modo verae perfectaeque continentiae comparanda sint.* Et tamen de his etiam affirmat quod non secundum gratiam didicerint. Itaque, pergit Jansenius, optime subjungit Augustinus: hoc modo (per gratiam) quisquis discit, agit omninò quidquid agendum didicerit. Ibid.

Nem.

Nempe quia quidquid *nondum agit*, id *nondum agendum didicit secundum gratiam*, sed *tantummodo secundum legem*.

Igitur continere desiderans & nondum continens didicit secundum gratiam quia desiderat, & didicit secundum *legem tantummodo* quia nondum agit quod desiderat. Quasi non plus virium nactus sit ad continendum ab excitante illâ gratiâ. Votumque continentie impartiente continere peroptans, quam à lege continentiam præscribente atque imperante. Quod ergò de lege dixit Apostolus: *Virtus peccati lex*, de gratia ista pronuntiandum veniet: *Virtus peccati gratia*, quæ velle operatur continentiam, sed continentiam non operatur. O! ingrata & inimica nimis gratiæ Christi, quæ ex Janseniano fonte liquidissimè profluit consecutio! Itane est secundum legem discere accepisse gratiam, quâ possit continere, & per quam fit ut minus libeat, quod non licet? usque adeò Jansenio ista, quam alii Thomisticè potentem alii sufficientem appellant, gratia viluit, ut dicere non erubuerit quod Augustinus eam *veram Christi gratiam esse pernegaret*, nempe quia opere vacuum, & quia nondum operatur quod lex imperat.

Procul ergò confutator Jansenium à seipsò abducit, quasi tum Christi gratiam negaret, cum nullum, ne quidem tenuissimum tribueret effectum: quasi tum *in Pelagianæ gratiæ adjutorio, hoc est lege doctrinâque ad operationis præcepta iustitiam* homo niteretur; quia satiatissimè probatum dedimus huiusmodi locutiones ab ipso Jansenio adaptari hominibus bonæ voluntatis initio diviniûs præventis, continentiam desiderantibus, &c.

AR-

DE PROPOSITIONE II. 187

A R G U M E N T U M II.

SI non aliud diceret Jansenius (c. 25.) quam, hæc sitaque est ratio & radix, cur nulla omnino medicinalis Christi gratia effectu suo careat, posses fortasse accusatio prætextu aliquò utcumque defendi: Verum dum addit: Sed omnis efficiat ut voluntas velit & aliquid operetur, manifestè ex ipso Jansenio revincitur. Hæc enim addendo significat, quò sensu nulla omnino Medicinalis Christi gratia effectu suo careat: non quod omnis omnem effectum suum operetur, sed quod operetur saltem aliquem effectum, sive efficiat ut voluntas velit & aliquid operetur.

R E F U T A T I O. I.

CUr ergò teste Jansenio, Augustinus gratiam Thomisticè sufficientem Veram Christi gratiam pernegaret? Nonne illa aliquò potitur effectu, & aliquò destituitur? Nonne dat bonam voluntatem imperfectam? Igitur nec Jansenius admisit gratiam esse Christi gratiam, nisi quâ efficacem, quâ effectui semper conjunctam.

R E F U T A T I O. II.

OMnis Christi gratia effectum obtinet suum ad quem datur juxta Jansenium. Vel enim datur ut homo velit tantum, & illa infallibiliter velle operatur. Vel datur ad fortiter velle & operari, & illa quoque hòc effectu semper fruitur. Et hoc consonat ejus encomiis ac notis, quibus Medicinalem Christi gratiam insignitam Voluit: Nempè, quòd sit *victrix*, quòd sit *invicta*, *potentissima*, imò *omnipotentissima*. Vincit enim voluntatem, dum ex nolente facit voluntatem, perrumpit omnes obices voluntatis, dum ad agendum datur. Nullam, quæ media sit, id est, quæ dat velle & posse, sed nondum agere, admisit Jansenius; imò quamdiu homo

desideriis ineffacibus hæret, & nondum agit quod jubetur, *secundum legem tantummodo didicisse testatur*, ex eò utique capite quod effectum careat, omnisque illa potestas quæ ad effectum donata dicitur, Jansenio usque adeò diminuta censetur, ut legis adjutoriò componatur. Id affirmant exprimunt dictiones illæ: *Secundum legem tantummodo didicit*.

Neque objeceris, Augustinum ita loqui, quia hic contra Pelagium agit, qui gratiam in scientia legis constituebat, & neque ad velle, neque ad operari aliam gratiam admittebat necessariam. Unde supponit cum Pelagio hominem solà scientiâ legis instructum, & de illo pronuntiat: *Qui novit, quid est quod fieri debeat, & non facit, nondum à Deo didicit secundum gratiam, sed secundum legem*. Quia nempè illa tantum novit, quid agere debeat, quod lex præstat. Jansenius verò præter legis notitiam, supponit adesse bonæ voluntatis gratiam, desideria continentie; adeoque Augustini verbis abutitur contra debitam laudem gratiæ comparans illam infirmæ legi.

ARGUMENTUM III.

QUOD verò Jansenius inter effectus gratiæ Christi, etiam recenseat velle quantumvis tenue ac imperfectum, adeoque & pios motus & inspirationes quibus vult, patet tum ex locis Augustini, quæ allegat, tum ex eo quod post allegata Augustini loca contra Pelagianos ita loquatur, : *Quemadmodum ex istâ cum Pelagianis concertatione perspicuum est, illam solam gratiam prædicasse Augustinum, quæ dat simul effectum suum, ut homo velit aut faciat*.

Vides, quem effectum gratiæ semper conjunctum esse dicat Jansenius, nimirum ut homo VELIT AUT FACIAT; ergo p̃i motus & inspirationes, quibus homo vult, secundum Jansenium sunt effectus gratiæ.

R. E.

REFUTATIO.

SI solam Augustinus prædicaverit gratiam, quæ donat ^{ut} homo velit, aut faciat: ergò nullam admisit quæ præter velle dat posse effectum ponere, qui reipsa non ponitur; ergò nec gratiam cui aliquando resistatur. Neque enim resistitur ei quæ dat velle, neque illi quæ dat agere. Utrumque enim effectum ad quem datur semper obtinet, aut velle tantum, aut simul operari; & ideò potentissimam vocat Jansenius, quæ omnem resistantiam tollat seu quoad velle, seu agere, si ad agendum donata fuerit. Nam si tantum velle tribuat, ad agendum non censetur esse data, nec eò intuitu gratia Christi dicenda, sed magis Pelagiana, per quam homo non discit legem implere, nisi secundum legem, ut sæpius repetitum est.

ARGUMENTUM IV.

A Pertissimè ostendit aliquam esse Christi gratiam, quæ non habeat effectum ad quem excitat, sed tantum effectus illius desiderium producit. Considerandum est enim, inquit Jansenius ipso capite ab ipso ferè initio, multiplices esse divinæ gratiæ effectus, quemadmodum & voluntatis. Est enim velle perfectum, quod Augustinus POSSE appellat: Est & imperfectum, quod velleitatem appellare solent. Et hoc ipsum diversos gradus habet; donec ad ipsam primam tenuissimamque boni complacentiam veniatur.

En perspicue, quò sensu dicat Jansenius, nullam esse Christi gratiam præter efficacem. Nimirum quia nulla est, quin saltem imperfectum aliquod velle operetur, & ut minimum ipsam primam tenuissimamque boni complacentiam.

T

RE.

EQuidem verum manet & incussum, Janse-
nium non admisisse gratiam nisi efficacem
ad omnem effectum ad quem donat potestatem.
Quia vel donat ut imperfectè velit, & habet ef-
fectum suum: vel ut perfectè velit, & habet indis-
junctam ab opere potestatem. Quis nunc igitur
effectus remanet per voluntatis depravatæ reni-
sum sub-flaminandus? Non iste quem obtinet, non
iste quem obtinere potest, & non obtinet; Quia
iste ad gratiam Christi non pertinet, sed ad Pela-
gianæ systema gratiæ, hoc est legem legisque
scientiam naturâ suâ infæcundam & otiosam. Per-
stat in hoc Jansenius, quod licet internæ suasioni
tum intellectûs, tum voluntatis (imperfectæ scilicet)
aliquandò dissentiat, equidem firma ma-
neat regula ista: Gratia Christi semper habet
effectum ad quem datur, & si effectus non sequi-
tur, ad illum gratia non donatur. Nam cum sibi
objecisset hujusmodi dissentionem velut peremp-
toriam dictæ assertionis, subjungit & solvit ob-
jectionem: *nec vero moveat quemquam quod con-*
stet multos divinitus mente collustrari, imò verò &
in ipsa voluntate motibus divinæ gratiæ percelli;
qui tamen ab ejus internâ suasionem dissentiant. Ut
propterea falsum putet gratiam in eo cui datur semper
operari effectum ob quem datur. Non igitur dis-
sensus ille impedit effectum gratiæ Medicinalis,
gratiæ Christi: quia ista non nisi ad bonam vo-
luntatem datur, cui dissentitur; non autem ad
opus quod non sequitur juxta Jansenium: quia
putat non enervari assertum suum de efficaci
semper gratia, ex eo capite, quod quis ab ea
dissentiat seu non plenè consentiat. Quare, nisi
quia putat effectum suum semper potiri ob quem
datur, & ad effectum gratiam non dari, qui
gratiam non comitatur?

AR-

cap. 27.
pag. 210.

DE PROPOSITIONE II. 291

ARGUMENTUM V.

REgerit ad Argumentum præfatum Confutator, & distinguit: *non est falsum Jansenio gratiam in eo cui datur semper operari effectum, ob quem datur, voluntate Dei absolutâ, concedo: ob quem datur voluntate Dei non absolutâ, Nego.*

REFUTATIO.

Jansenius non admittit aliam donantis Dei voluntatem quam absolutam, nec ullam Christi gratiam comparatam ad effectum quem reipâ non consequitur; & ideò dicit Thomisticam sufficientem ab Augustino pernegatum iri. Proinde firma manet Jansenio persuasio, quod gratia quæ vacua effectû, gratia Christi non sit; Nec consequenter Christi gratiæ (cum semper sit efficax) umquam resistatur, sic ut effectû suô frustratur. Nam ex eô quòd frustratur, gratia non esse asseveratur.

ARGUMENTUM VI.

Jansenius dicit potuisse tamen eum didicisse secundum gratiam aliud quippiam quod prævium esse solet, v. g. quod in Deo vel Chastate ac fide ipsius sibi quoquò modò placeat, illosque actus quâdam vel- leitate desideret, & similia. Illis significat Jansenius hominem ejusmodi nondum habere gratiam Thomisticè efficacem, quâ diliger, speret & credat, ut lex jubet: his significat, eum habere gratiam Thomisticè inefficacem, quâ actus illos desiderat.

REFUTATIO.

Gratia ista quæ facit desiderare efficax est, sed inefficax respectu effectûs quem desiderat, respectu cujus sufficientem vocant. Jansenius autem pro eâ parte, quâ caret effectû, negat esse gratiam Christi. Nam de Thomisticâ illâ

T 2

suffi-

sufficienti dicit quod Augustinus eam Christi gratiam pernegaret; non quatenus velleitatem operatur, sed quatenus desideratō effectu vacuatur. Et ideo dicit eum qui desiderat quod nondum agit, secundum legem tantummodo didicisse. Unde corrui confutatoris conclusio. „Etsi gratia quæ omni prorsus effectu caret, non sint gratiæ Christi juxta Jansenium; juxta eundem tamen & gratiæ Christi sunt, quæ aliquō suō effectu careant; & gratiæ Christi sint sed inefficaces etiam erga effectum quō carent; cum juxta Jansenium ad eum inefficaciter desiderandum excitent. Nam quō pacto Gratiam Thomistico sufficientem Augustinus Christi gratiam esse pernegaret, ut contendit Jansenius, si gratiam effectu suō destitutam Medicinali Christi gratiæ accensēret? Si pernegaverit Jansenii Augustinus, igitur & ipse Jansenius, ut supra conclusum fuit. Neque patet effugio locus de gratiā Molinistica, quasi hanc solam rejiciat, ubi objectioni huic (hæc omnia Augustinum de gratia tantum efficaci tradidisse) respondet: *Nihil verius dici posse. . . cujus causa est quod nullam agnovit aliam actualem Christi gratiam nec agnoscere potuerit.* Quod libro 3. cap. 1. ad Thomisticē sufficientem extendit.

L. 2. de Grat.
Chr. c. 27.
pag. 211.

L. 3. pag.
253.

Neque minus id liquere facit sub finem capitis primi, quod ita concludit: *Quod si reliquas gratiæ Dei proprietates percurrere velimus; ut, quod homini donat voluntatem & opus, & meritum, quod efficacissime potentissimeque agit homines, ceteraque quæ superius recensuimus, & infra nonnihil adhuc delibaturi sumus, ex omnibus liquebit, non esse nivem calori dissimiliorem, quam sufficientem illam gratiam verā gratiā quam Augustinus tradidit: ut alterutrum profecto necessarium sit, vel quod eam numquam post lapsum hominis agnoverit, vel quod eam à Medicinalis adjutorii limitibus, quod per crucem suam Salvator dedit, excluderet.* Dis-

DE PROPOSITONE II. 293

Disjuncta isthæc locutio magis ad gratiam Thomistico-sufficientem quam ad Molinianam pertinere censetur. Nam utrumque incunctanter de Moliniana Jansenius affirmat, nimirum & quod Augustinus eam in statu naturæ lapsæ numquam admiserit, alioquin eversum discrimen gratiæ utriusque status, & quod Medicinalis Christi gratia non sit, adeoque copulativè enuntiatio proferri debebat. Cum verò disjunctivè dicat vel non agnoverit, vel à Medicinalis adjutorij limitibus excluserit; De alia procul dubio sufficienti intelligendus est Jansenius & velut confirmans quod initio capitis de illa dixerat: *Talem sufficientem foras non difficulter S. Augustinus admitteret, quamvis veram illam Christi gratiam, de quâ quæstio est, pernegaret.*

SECTIO VII.

*Cornelij Jansenii, in Afferenda medicinali Christi Salvatoris Gratia,
Contradictio varia proditur.*

CONTRADICTION PRIMA. *De Gratia Thomistico-sufficienti.*

Hæc gratia, quamvis nullo modo sufficiat, ut homo Dei mandatum operetur, ut Deum super omnia diligat, ut speret, ut oret, ut credat; ad hoc tamen facit aliquid, ut istarum vel alterius cujusdam celestis rei liberas quasdam non voluntates, *L. 2 de Grat. Chr. c. 27.* sed velleitates vel complacentias excitet, quas, nisi divinitus infundantur, obtinere humanâ potestate Nemo potest. Rationem subdit: Non enim quævis gratia ad quosvis effectus inserendos sufficit, ut quidam imaginari sunt, sed potestates operationum diffcultari attemperandæ sunt. *pag. 219.*

T 3

Huic

294 LIBER TERTIUS

L. 3. c. 1.

Huic asserto contradicit lib. 3. cap. 1. ubi de sufficienti illa ait: *Talem enim sufficientem gratiam fortasse non difficulter S. Aug. admitteret. Si sufficientem hanc Augustinus sine difficultate admitteret, cur in admittenda Jansenius difficultatem ciet? Si Augustinus fortasse sufficientem, quomodo Jansenius in suo Augustino sine cunctatione? si fortasse, quomodo sine conditione respuit, imò absolute, quia operis difficultati attemperatam non invenit, nullo modo sufficere asseverat? Non se extricabit his cassibus ipse Jansenius, ni consequenter errare pergat, dicatque Augustinum neutiquam admissurum sufficientem Thomisticam quā talem, utpote nullō modō, ut Jansenio perlibet, sufficientem.*

Ibid.
pag. 251.

Neque de Moliniana sufficienti Jansenius id asserere potuit, cum de illa dicat: *Talem sufficientem gratiam Augustino repugnare, non est difficile advertere, si quis principiorum ejus meminerit, quibus tamquam cardinibus, tota ejus doctrina vertitur.*

CONTRADICTION II.

De Iansenij Gratiā Thomistico-sufficienti.

Ibid.

CUm sibi objecisset Jansenius effatum Doctoris Angelici, quod aliquam habeamus sufficientiam, quā bonum velle & credere incipiamus, responderet: *Sed hoc ad istam controversiam dirimendam (cum Molinianis) neutiquam sufficit.* Postea verò talem sufficientiam ab Augustino traditam meminit, quā non modō Molinianam, quæ ab omni effectu dividitur, sed & Thomisticam aliquem effectum seu affectum tribuentem subruit: *Gratia Christi ab Augustino prædicata sufficienti-*

DE PROPOSITIONE II. 295

ficientiam donat, non ab actu tamen disjunctam sed quem victrici potestate largitur. Per illam enim homo verè sufficit? Tunc enim utile est posse cum volumus, inquit, S. Doctor: Nam vera Christi gratia est talis, ut quemadmodum Salvator mundi dicit: Omnis qui audit à Patre & didicit, venit *ibid.* ad me. Dum igitur facit gratia Christi, ut omnis qui audit & dicit veniat, profectò satis ostenditur & possibilitatis profectus, & voluntatis affectus & actionis effectus. Talem igitur sufficientiam omnino agnoscit Augustinus.

Huic ex adverso obviat non modò Moliniana negata à Jansenio, sed & Thomistica, quam dixerat Augustinum fortasse non difficulter admissurum fuisse. Siquidem sicut Moliniana caret voluntatis affectu & actionis effectus; ita Thomistica saltem caret actionis effectus, cujus defectu, juxta Jansenium, Augustinianæ sufficientiæ nomen haud meretur: quia per illam non fit, ut omnis qui audit, & didicit, veniat. Neque per illam gratiam fit, ut sequatur actionis effectus. Quia tantum talem possibilitatem largitur, quæ ad effectum operis amplius adjutorium depolcit. Quomodò ergò Augustinus tam multifarios ad sufficientiam effectus requirens, ut Jansenius prætendit, sine difficultate, seu non difficulter admitteret gratiam sufficientem, cujus notio est, ut Jansenius exprimit, ut homo dicatur posse operari, quamvis aliud necessarium sit, ut de facto operetur? Itaque non modò Jansenius sibi contravenit, sed & Augustinum sibi contradicentem facit.

CONTRADICTION III.

*Iansenius Gratiam solum largientem
VELLE & operari adstruens, aliam-
que dantem VELLE aut velleitatem
admittens, seipsum destruens.*

HÆc duo contradictionem implicare nemo
ambigit: *Sola, vel unica Christi Salvato-
ris gratia est quæ dat velle & operari, prout con-
distincta sunt; &, datur Christi gratia, quæ u-
num eorum dumtaxat operatur, hoc est, velle
& non operari.*

Primum verò variis locis assertum à Jansenio
demonstratum imus.

Gratiam solum velle & operari inferentem
pro gratia Christi ab Augustino prædicatam as-
serit loco citato, *quæ sufficientiam donat ab actu
indisjunctam, quæ talis est, ut fluat inde & pos-
sibilitatis profectus, & voluntatis affectus, &
actionis effectus.*

*L. 3. de Gr.
Chr. c. 1.
pag. 253.*

Gratiam eam solam esse Christi, quæ dat vel-
le & operari, docet ubi asserit inter proprietates
gratiæ recenseri: *Quod donat homini voluntatem,
& opus, & meritum.*

*cap. 2.
pag. 257.*

Gratiam velle & operari donantem solam
agnoscit gratiam Medicinalem Christi dum ait:
GRATIÆ MEDICINALIS CHRISTI PROPRIUM EST
*efficere, ut aliam quamcumque gratiam, sive habi-
tualem sive sufficientem utiliter habeamus. Quo-
modo nisi habeatur semper noxia est, quia ad hoc
conducit, ut damnabilius delinquamus. Causam
addit: Nam quid prodest si quod non possumus, volu-
mus, aut si quod possumus, nolumus?*

Tali

DE PROPOSITIONE II. 297

Tali quoque notione Medicinalem Christi gratiam expressit, his verbis: Tali gratiâ non solum posse, sed etiam ipsum agere adjuvatur. *Dat L.3. c.15. enim non solum posse si velis, sed & velle quod potest. pag. 340. res. Hoc posse numquam habetur nisi quando reipsa quoque agitur, & est proprius effectus non fidei, aut Charitatis seu bonæ voluntatis habitualis, sed illius gratiæ actualis quam Christus attulit hominibus infirmis per crucem suam.*

Solam quoque, quæ dat agere, ut Christi gratiam agnoscere visus est cum ait: Quidquid sufficientis gratiæ, vel à Neotericis, vel à Pelagianis vel Massiliensibus, præter istam agendi gratiam excogitatum est, hoc totum Augustino ad legem pertinet, nec extra limites Pelagianæ gratiæ constitui debet. *L.10. c.7. pag. 1035.*

Nempe, quia quidquid nondum agit, id nondum didicit secundum gratiam, sed secundum legem. Et cum Medicinalem gratiam infirmitati humanæ allatam dilineasset, quod agit & peragit effectum suum, subjunxit: Omnis alia qualiscumque fuerit, ab ipso (Aug.) ad legem doctrinæ namque relegatur. *L.2. c.27. cap.32.*

Hanc solam, quæ velle & operari operatur, ut Christi gratiam proficetur aliò locò dicens: Propriè dicta Christi gratia, quam per passionem suam adversus infirmitatem voluntatis attulit, illa est, ut copiosissimè demonstravimus, quæ non operatur effectum suum si velimus, sed quæ operatur in nobis velle & operari: quæ facit, ut in justificationibus ejus ambulemus. *cap. 24. pag. 203.*

Hanc solam toto libro de dono perseverantiæ ab Augustino traditam asserit Jansenius: in toto libro, inquit, nullius alterius gratiæ vestigium reperire licet, quam quâ id reipsa operatur ac donat quod homini præcipit. . . denique gratiam, non qua credimus si nos volumus, sed qua, ut alibi de vocatione

298 LIBER TERTIUS

ne quæ sit per gratiam, dicit, id prorsus agitur & peragitur ut credamus. Postea declarat hanc naturam gratiæ his verbis: Cum igitur talis sit natura gratiæ quam agrotanti generi humano Christi per mortem suam attulit.

Hanc solam esse Christi gratiam quæ non modò effectum habet bonæ voluntatis sed etiam operis, sub initium hujus capituli probat ex affirmativo & negativo ratiocinandi modo S. Augustini; nititurque ostendere, gratiam tamquam causam & effectricem voluntatis bonam, velut effectum esse convertibiles, gratiamque, & opus bonum ita reciprocari, ut ex gratiâ datâ effectus consequatur, & vice versâ ex defectu operis, gratia non data inferatur. Affirmativus arguendi modus apud S. Doctorem frequens est. Sic enim loquitur de pugna contra tentationes:

pag. 202.

AGIS SI AGERIS, & bene ageris si à bono agaris. Quod ex Apostolo videtur didicisse, inquit Jansenius, qui ad Romanos dicit: quicumque Spiritu Dei aguntur hi filii Dei sunt, ut probaret hujusmodi re ipsa operari & facta carnis mortificare.

pag. 204.

Sic contrario negativè subindè ratiocinando docet; hoc ipso quo homo effectum destituitur, nullam ei gratiam collatam, sed solo pelagiana gratiæ adjutorio, hoc est lege doctrinæque ad operationis præceptæ iustitiam nitij... Nam in libro de gratia Christi, ubi ex professo cum Pelagianis de adjutorio Medicinalis gratiæ, hoc est gratiæ Christianæ adeoque veræ gratiæ quæ per crucem Christi humano generi revelata, atque donata est, ita definitivè loquitur: Qui novit quid est quod fieri debeat, & non facit, nondum à Deo didicit secundum gratiam sed secundum legem.

cap. 27.

pag. 213.

Quamobrem, inquit Jansenius, quicumque animadvertit, omnia quæ de adjutorio gratiæ Medicinalis ex Augustino diximus, de gratiâ quâdam potent-

ten-

DE PROPOSITIONE H. 299

rentissima, quam efficacem Recentiores suo sensu vocant, esse intelligenda, consequenter hoc animadvertere debent, non aliam Christi gratiam Medicinalem in ejus scriptis reperiri.

Igitur non alia nisi potentissima, quam efficacem vocant & cum effectu; Proinde non aliam nisi velle & operari operantem agnoscit Jansenius Medicinalem Christi gratiam. Hæc est illa gratia quæ tollit omnem voluntatis resistentiam. Quæ summa efficacia est, quæ Deus facit, ut faciamus... Potentissima medicina suæ potestate. cap. 24.

Quod ita à Dei Spiritu per gratiam rapiatur, ut ipsamet voluntas vix agere intelligatur. Quam Augustinus non rarò victricem vocat, quia omnes oppositos obices voluntatum & affectuum invictâ potestate perrumpit... Quæ operatur in nobis velle & operari. Ut voluntas velit & aliquid operetur.

Contradicit his omnibus Jansenius assertio- cap. 25.
nibus suis negationibusque, nisi gratiam Christi à Gratia Dei dividat, aut magis diminutè in uno loco quam in altero de Gratia Christi sentiat. Sed non est quod Antilogias ejus componere studeamus. Sat superque ad scopum hujus causæ proficit quod luculentissimè doceat damnatam olim ab Augustino, & postmodum à Sede Apostolica propositionem, quam non salvat sequens contradictio, è qua Jansenianorum oppositio prodit. Assolent ex obscurioribus hostes Ecclesiæ contra lucidiora S. Scripturæ ac SS. Patrum documenta arma procudere, ita & Janseniani. Quamquam conciliandi opposita Jansenij documenta necessitas nulla suppetat, cum sui immemor sibi-met occurrere potuerit; equidem contradictio in præsens exhibita sat momenti habebit, ut definant Jansenianum dogma ab omni hæresi vindicare. Est autem contradictio prima quod Jansenius primam bonam hominis voluntatem

300 LIBER TERTIUS

tatem (nisi pro forti & effectus effectrice intel-
lexeris) Gratiae effectum constituit ita differens:
L. 2. de Gr. Christ. c. 25
pag. 203. Et de ipsa prima hominis voluntate bona in primo
ad Simplicianum libro (August.) ubi & rationem
tangit, cur non possit gratia effectui suo sine
absurditate destitui: Illud autem nescio quomodo
pag. 204. dicatur frustra Deum misereri, nisi nos velimus. Si
enim Deus miseretur, jam volumus: ad eandem quip-
pe Misericordiam pertinet ut velimus: Quod si
jam volumus quando miseretur Deus, profecto gra-
tia, quæ est effectus Misericordiae, & voluntatis
effectrix, non potest ab hominis, cuius miseretur
Deus, voluntate seu volitione separari. Quamobrem
diserte subjicit (Aug.) in eodem loco: Nullius
Deus frustra miseretur. Postea pergit in cursu ho-
minis jam volentis, hoc est, operantis quod
vult. Et consequenter Jansenius qui velle &
operari velut germanam Medicinalis gratiae
Christi notionem expressit, hic velle ab operari
dispescuit.

Altera Contradictio est, quod qui conjuncti-
vè dixerat nullam agnosci debere gratiam Chri-
sti Medicinalem, nisi quæ operatur velle & ope-
rari, nunc disjunctivè enuntiet (nisi erratum
dicamus in disjunctiva Typographi oscitantia)
pag. 206. ubi dicit: Illam solam gratiam prædicasse Augusti-
num quæ dat simul effectum suum; ut homo velit
aut faciat. Contradicit hæc assertio illi ipsi, quæ
dixerat in eodem capite. Nam ubi dixerat ex
Augustino illam gratiam esse confitendam à Se-
mi-Pelagianis, quæ Deus ipsam credendi voluntatem
effectumque boni operis largiatur, subjungit: Nem-
pag. eadem. pe ipsa vera & sola Christi gratia est, quam sa-
nandæ naturæ peccatricis infirmitati attulit.
Hæc enim duo coire nequeunt: Christi gratia
sola est quæ voluntatem credendi effectumque
boni operis largiatur; & Christi gratia est, quæ

DE PROPOSITIONE II. 301

voluntatem aut effectum boni operis largiatur.
In alternativis enim sufficit unum adimpleri.
In exclusivis autem exclusum admitti nullum.
Si sola ergo est Christi gratia, quæ effectum
boni operis largitur; excluditur ista quæ effe-
ctum istum minimè largitur.

Nisi fortè hoc retractatum à se Jansenius vo-
luerit, dum conjunctivè asseruit quod *nulla Me-*
dicinalis Christi gratia effectum suo careat, sed om- cap. 25.
nis efficiat, ut voluntas velit & aliquid ope- pag. 202.
retur. Quod si quis de imperfecto operis an-
nifu intellectum velit, videat qualiter *potentissi-*
mam, efficacissimamque benè agendi potestatem,
quàm Jansenius Medicinalis Christi gratiæ pro-
prium nativumque fructum facit, demoliri ni-
tatur. Nempè potentissimam Gratiam de-
struit, ut imbecillem invalidamque, cui resista-
tur, tueatur: aut potius, ut invalidam gratiam
propugnet, expugnat validissimam omnis ope-
ris evictricem effectricem, quam unicam pa-
tientis Christi meritis nostris allatam languori-
bus, ceu Medelam Jansenius tam exertè disertè-
que proficitur. Præstaret lucidè traditos erro-
res damnare, quam luci tenebras conciliare.

Tertia contradictio in hoc versatur quod gra-
tiam admittat, à *cujus internâ suasionem ac incli-* cap. 27.
nationem homines dissentiant; & tamen tam fre-
quenter intorqueat & inculcet, illam solam esse
Christi gratiam quam octo depictam notis seu
proprietatibus exhibet, quas inter hæ sunt:
Quod sit summa efficacia in persuadendo efficiendo-
que quod Deus homini persuasum, & in eo effectum
cupit. Quod habeat potestatem efficacissimam.
Quod probat *efficacissimâ vocatione Pauli Aposto-* cap. 24.
li, de quâ S. Augustinus libro de gratia & libro
arbitrio cap. 5. Quod victrix, omnes oppositos
obices voluntatum & affectuum invictâ potestate
per-

302 LIBER TERTIUS

perumpat. Ità victrix, supra voluntatis arbitrium
ut non raro dicat (Aug.) hominem operanti Deo
per gratiam non posse resistere. &c.

CAPUT II.

*Secunda Ianseniana in quo à Sancto Au-
gustino revicta monstratur.*

SECTIO PRIMA.

*Gratiæ interiori aliquando resisti osten-
ditur ex lapsu Apostoli Petri.*

S. August.
Epist. 120.

De Grat. &
lib. arb.
cap. 17.

Tract 92.
in Ioan.

Petrus ex egregio presumptore tam creber nega-
tor effectus, ut loquitur S. Augustinus, cum
putavit se posse quod se velle sentiebat, procul-
dubio Christi gratiam habuit, quia Charitate
non caruit; Quamvis parva & imperfecta non de-
erat, quando dicebat Domino: Animam meam pono
pro te. Et quis istam etsi parvam dare ceperat Cha-
ritatem, nisi ille qui preparat voluntatem & coope-
rando perficit quod operando incipit? Quoniam ipse
ut Velimus operatur incipiens, qui volentibus coo-
peratur perficiens. Deseruit aliquantum Deus
unde superbiebat; & unde superbiebat gratiæ
resistebat. Plenam non habuit robustamque
voluntatem, quandò ancilla interrogatione
perterritus non potuit verum Testimonium perhi-
bère. Secutus est passurum, sed tunc non potuit
(plenè) sequi passurus.

Neque eum omnis Christi grtia destituit, dum
Christum negavit Nam si Christum non amasset non
negasset invitus. Verum si amplius non amasset, non
ali-

DE PROPOSITIONE II. 303

aliquatenus negasset . . aut negare , aut mori necesse erat. Mori rimens negavit, negare nolebat , sed magis nolebat mori. Itaque invitum quidem sed negavit tamen , ne moreretur . . . lingua mota est contra voluntatem , sed numquid & mutata voluntas ? Quid enim volebat ? Prorsus quod erat , Christi esse Discipulus. Quid loquebatur ? Non novi hominem. Cur ita ? Mortem evadere volebat. Sed quid istud Criminis fuit ? Duas Apostoli tenemus voluntates. Unam quâ voluit non mori penitus inculpabilem. Alteram & multum laudabilem quâ sibi complacebat quod esset Christianus. In quo ergo culpatur ? An in eo quod mentiri quam mori maluit ? Hæc planè voluntas reprehensione digna fuit , quia Corporis magis quam animæ voluit servare vitam. . . & peccavit ergo & non absque consensu propriæ voluntatis , infirmæ quidem & misera sed planè liberæ. Peccavit autem non spernendo aut odiendo Christum , sed se nimis amando. Nec in hunc perversum amorem sui metus ille subito compulit , sed esse convictus . . . Quatenus ergo Christum diligebat. Vim prorsus (quod negandum non est) passa est illa voluntas ut contra se loqueretur : Quatenus vero se amabat , voluntariè procul dubio consensit , ut pro se loqueretur.

S. Bern. de
grat. & lib.
arb. c. 9.

Inerat ergo Petro gratia , inerat & mutabilitas quâ posset in tentatione nutare. Et non ita perseverantiæ fuerat virtute solidatus , ut nullis periculis esset obnoxius. Siquidem tam gravis eum perturbatio concusserat, ut in Cai- phæ domo unius ancillæ interrogatione pavescere usque ad trinam negationem Christi (cui moriturum se sponderat) constantiâ deficiente perductus sit. Sicut Petrus ergo gratiæ restitit , sicut amorem Christi amore sui superavit, ita & alii sæpè resistunt & cadunt , deserunt & aliquandò deseruntur. Alioquin nemo unus fidelium recessisset à fide , neminem concupiscentia vinceret , neminem tristi-

S. Prosper
de Vocat.
Gent. c. 28.

304 LIBER TERTIUS

Serm. 124.
de tempore.

tristitia elideret, neminem iracundia debellaret; nullius Charitas refrigesceret, nullius patientia frangeretur, & collatam sibi gratiam nemo negligeret.

Tra 7. 72.
in Ioan.

Dices: Augustinus variis locis docet S. Petrum, dum Christum negavit, fuisse gratiâ desertum: *Quid est homo sine gratia, inquit, nisi quod fuit Petrus cum negaret Christum? Et, non impulsit ad negandum, sed desertum reliquit; ut suam intelligeret imbecillitatem.* Unde etiam addidit idem Doctor, *Petrum non potuisse confiteri Christum: & quod plus ausus erat, quam ejus capacitas sustinebat.* Igitur gratiæ non restitit, utpote quâ caruit.

Resp. Petro quidem defuisse potentissimam & efficacissimas vires præbentem, seu Victricem defuisse gratiam, sed non omnem; nam si nullam habuisset, secum in illâ tentatione non pugnasset, & non invitus Dominum negasset. Non habuit quidem potentiam proximam & expeditam, quæ omnia ad actum inferendum desiderata complectitur; sed habuit potentiam remotam, quam nimis sui amore & timore mortis enervem reddidit. Solet autem Augustinus *per posse* intelligere plenum *posse*, quod non solum tribuit bonæ voluntatis affectum, sed etiam actionis effectum, signanter dum causam gratiæ defensat contra Pelagianos asserentes ad *velle* & *agere* sine Dei gratia haberi plenum posse.

SEC.

S E C T I O II.

Interiori gratiæ aliquandò resisti ostenditur ex conflictu concupiscentiæ cælestem delectationem superantis.

CElebre est S. Hipponensis Præsulis acroama Iprensi, ejusque defensoribus haud ignotum: Quod amplius nos delectat, secundum id operemur necesse est. Exinde concludit Augustinus: Manifestum est nos secundum id vivere quod sectati fuerimus; sectabimur autem quod dilexerimus. Itaque si ex adverso consistent duo, Preceptum justitiæ, & consuetudo carnalis, & utrumque diligitur, id sectabimur quod amplius dilexerimus. Si tantumdem, utrumque diligimus, nihil horum sectabimur, sed aut timore inviti trahemur in alterutram partem, aut si utrumque aqualiter etiam timeamus, in periculo sine dubio remanebimus fluctibus dilectionis & timoris alternantibus quassati.

Consonat idem Doctor cum ait: Tanto enim quidque vehementius volumus, quanto certius, quantum bonum sit, novimus, eoque delectamur ardentius. Ut autem innotescat quod latebat, & suave fiat quod non delectabat, gratiæ Dei est, quæ adjuvat voluntatem.

Dominus enim dat suavitatem beneficam. Et, bonum fit cum id, quod male libet, vincente bonâ dilectione non fit. Non desunt suggestiones malæ, sed ex eo quod mente jungeris Deo vincis quod in te non vult sequi te. Condelector enim legi Dei, non de me sed de gratiâ Dei. Tanto autem magis diligitur Deus summum atque incommutabile Bonum, & Author qualiumcumque bonorum omnium.

Sed num omnes, quos Cælestis irrorat benedictio

In epist. ad Galat.

L. 2. de Pecc. merit. c. 11.

L. de Contin. cap. 5.

in ps. 35.

Sim. 6. de Verb. Apost.

L. 2. de Pecc. merit. c. 17.

De Perfeſt.
Iuſtitia c. 4.
Tract. 34.
in Ioan.
Serm. 3. de
Verb. Apoſt.
cap. 8.

Serm. 17.
Verb. Apoſt.
cap. 4.

cap. 5.

L. 1. Retract.
cap. 15.

dictio dulcedinis, eò usque summi boni amore sic delectantur, ut non vincantur? Absit! Sunt enim qui dicunt: *Volumus, nec valemus implere* inquit Aug. De quorum numero erat, cui dicebat: *Fortè conaris ambulare & non potes, quia dolent pedes.* Ideò monet alibi: *Volo ut velis, sed non sufficit ut velis, adiuvandus es, ut plenè velis, & impleas quod velis.*

Decertant in te duæ dilectiones. Modo interrogo te quid preponas? Quid te plus delectet, aurum, an veritas? Aurum, an verum testimonium? . . . longum est per singulos corporis sensus excurrere.

Interroget & respondeat quid dictum sit, utrum sic delectetur iustitiâ, ut eam ceteris ad hos sensus corporis pertinentibus delectationibus anteponat.

Ille qui vult facere Dei mandatum, & non potest; jam quidem habet voluntatem bonam, sed adhuc parvam & invalidam, poterit autem cum habuerit magnam & robustam.

De illis qui parvam Charitatem, id est, bonam voluntatem acceperunt, pronuntiat Sanctissimus gratiæ Doctor quod cogente cupiditate resistere non possint; adeoque gratiæ illi fortiter & efficaciter resistatur; nisi bona voluntas augeatur. Non autem sic augeſcit in omnibus voluntas spiritûs, ut carnis voluntatem contraria concupiscentem vincat; ergò ipsa vincitur, adeoque interiori gratiæ apertè resistitur.

Neque regeſas Janſenium huiusmodi resisten-
tiam non diffitèri: Quia Janſenius omnem Christi gratiam Medicinalem invictissimam & potentissimam non modò ad excitandum voluntatis affectum, sed & actionis effectum prædicat, eamque, cui resistitur, ad Legem revocat Gratiâque Pelagianam. Neque agnoscit per qualemcumque luctam fieri, ut viduetur Christi gratia beneficio effectûs ad quem datur, & sufficien-

DE PROPOSITIONE II. 307

ciens dicatur : nam omnino insufficientem dicit, ad cuius subsidium auctior desideratur, & quæ operis difficultati non attemperatur.

SECTIO III.

Interiori Gratiae aliquandò resisti ostenditur ex eo, quod S. Augustinus omnem bonam voluntatem, boni delectationem, Charitatem Gratiae Christi accenseat, et si effectu frustretur.

DE boni delectatione disertè pronuntiat Augustinus : Tunc bonum concupisci incipit, dum dulcescere incipit. . . ergo benedictio dulcedinis est gratia Dei, quâ fit ut merito nos delectet, ut cupiamus, hoc est amemus, quod præcipit nobis. In quâ si nos non prævenit Deus, non solum non perficitur, sed nec inchoatur ex nobis. L. 2. ad Bonif. c. 9.

De Charitate à Spiritu gratiæ promanante exertè dicit : Homo Pelagiane, Charitas vult bonum. Et Charitas ex Deo est, non per legis litteram, sed per Spiritum gratiæ. Et alibi : Unde est in hominibus Charitas Dei & proximi ? Nam si non ex Deo, sed ex hominibus, vicerunt Pelagiani ; si autem ex Deo, vicimus Pelagianos. Præmiserat : Gratia Dei semper est bona, & per hanc fit homo bonæ voluntatis, qui fuerat voluntatis malæ. Postea de efficaci quoad omnem effectum subjicit : Per hanc etiam fit, ut ipsa bona voluntas quæ jam adesse ceperat, augeatur, & tam magna fiat, ut possit implere mandata quæ voluerit, cum valde perfectèque voluerit. Sine illo vel operante ut velimus, vel cooperante cum volumus, ad bona pietatis opera nihil valemus. De operante illo, ut velimus,

L. 1. op. post. cap. 139.

De grat. Christi cap. 18. cap. 13.

308. LIBER TERTIUS

dictum est: Deus EST ENIM QUI OPERATUR IN VOBIS VELLE. De Cooperante illo cum jam volumus & volendo facimus, scimus, inquit, quoniam diligenter Deum omnia cooperantur in bonum.

cap. 18.

Ut autem confirmet omnem bonam voluntatem profluere ex Deo, & ad gratiam Christi pertinere; *quasi verò, inquit, aliud sit bona voluntas quam Charitas, quam scriptura nobis clamat esse ex Deo. Et libro 2. ad Bonifac. cap. 9. Quid est boni cupiditas, nisi Charitas, de qua quoque Joannes Apostolus sine Ambiguitate loquitur dicens: CHARITAS EX DEO EST.*

*De gratia
Christi
cap. 47.*

Janfenium ergò percunctor hoc dilemmate: vel omnis bona voluntas & inchoata seu parva etiam Charitas ex Deo est & Christi gratia est, (nam de hac Augustinus agit) & vincit Pelagianos, sed propriò se mucrone confodit: quia talis charitas effectus operis sæpè viduatur, adeoque illi resistitur; vel non est Christi gratia, & vicere Pelagiani, qui & inchoatam & perfectam bonam voluntatem Christianæ Gratiae invidèrunt. Quapropter ad Gratiam tam bonæ voluntatis, quam actionis confitendam eos premit S. Augustinus: *Si consenserit (Pelagius) ipsam quoque bonam voluntatem & actionem, id est, ut benè velimus, & benè agamus, divinitus adjuvari, & sic adjuvari, ut sine illo adjutorio nihil benè velimus & agamus, eamque esse gratiam Christi, nihil de adjutorio gratiæ Dei inter nos controversiæ remanebit.*

Quod si quis ex me sciscitetur, cur Augustinus bonam voluntatem & actionem contra Pelagianos disputans frequenter conjuget? Respondeo id non eò studiò factum, ut evincat omnem Christi gratiam & bonâ voluntate & actione potiri; sed ut ostendat bifariam esse Christi gratiam, sine cujus ope ac virtute nec benè velle vel tenuiter possumus, nec operari. Utrumque enim

DE PROPOSITIONE II. 309

enim solis voluntatis viribus, seu liberi arbitrii lacertis obtinere posse Pelagiana præsumptio jactabat. Nam de Pelagii dogmate attestatur S. Augustinus: Scire debemus, quod nec voluntatem nostram, nec actionem divino adjuvari credit auxilio, sed solam possibilitatem voluntatis atque operis, quam solam in his tribus nos habere affirmat ex Deo. Ratio hujus erat: Quia nisi natura esset, in qua nos condidit, quâ velle & agere possumus, nec vellemus, nec ageremus. cap. 5. cap. 6.

Et cum invidiam abnegatæ gratiæ à se amoliturus Pelagius diceret: Adjuvat nos Deus per doctrinam & revelationem suam, dum cordis oculos aperit, dum nobis ne presentibus occupemur futura demonstrat, dum diaboli pandit insidias, dum nos multiformi & ineffabili dono gratiæ celestis illuminat; cap. 7.

Respondet Augustinus: Hinc itaque apparet hanc eum gratiam confiteri quâ demonstrat & revelat Deus quid agere debeamus, non quâ donat atque adjuvat, ut agamus: cum ad hoc potius valeat legis agnitio, si desit gratiæ opitulatio, ut fiat mandati prævaricatio. cap. 8.

Et rursus Pelagio illud Apostoli: Deus est enim qui operatur in vobis velle & perficere, sic exponente: Operatur in nobis velle quod sanctum est, dum nos terrenis cupiditatibus deditos & mutorum more animalium tantummodo presentia diligentes futura gloriæ magnitudine & præmiorum pollicitatione succendit; dum revelatione sapientiæ in desiderium Dei stupentem suscitât voluntatem; dum nobis, quod tu alibi negare non metuis, suadet omne quod bonum est; Respondet Idem Doctor: Quid manifestius, nihil aliud eum dicere gratiam quâ Deus in nobis operatur velle quod bonum est, quem legem atque doctrinam? In lege namque, & doctrina Sanctarum Scripturarum futura gloriæ

310 LIBER TERTIUS

atque præmiorum promittitur magnitudo: ad Doctrinam pertinet etiam quod sapientia revelatur: ad doctrinam pertinet cum suadetur omne quod bonum est. Sed nos eam gratiam volumus iste aliquando fateatur, quâ futuræ gloriæ magnitudo non solum promittitur, verum etiam creditur & speratur, nec solum revelatur sapientia, verum etiam & amatur; nec suadetur solum omne quod bonum est, verum & persuadetur.

*L. de Perfect.
iustitiæ c. 6.*

*De nat. &
Grat. c. 70.*

*S. Propper
de Vocat.
Gent. c. 11.*

En Augustinus Christi gratiam censet, quâ fit ut diligatur sapientia. Non omnis autem sapientiæ dilectio tam fortis est, ut illi non resistatur. Peccatur namque, teste Augustino: Dum Charitas minor est quam esse debet. Et numquid inchoata Charitas, inchoata iustitia est? Charitas profecta, profecta iustitia est? Charitas magna iustitia est? Cui concinit discipulus his verbis: Donum quippe ipsius Charitatis non semper ejusmodi est, ut quidquid ad plenitudinem ejus pertinet, simul à percipiente sumatur. Est enim amor qui potest alio amore superari, & sæpe dilectio Dei ex mundi dilectione marcessit. Et de his qui aliquid de gratiæ dulcedine percipêrunt pronuntiat: Inebriati tamen aureo Babylonis calice delectantur, suo prorsus decipiuntur arbitrio, suâ voluntate labuntur.

Denique cum non deferat Deus justum nisi deferatur; profluit hæc consecutio, quod inspiratæ bonæ voluntati, Charitati aliquandò resistatur.

SEC

SECTIO IV.

*Cornelij Iansenij pro non resistentia
Gratiae deducta ex S. Augustino
argumenta diluuntur ex ipso.*

ARGUMENTUM PRIMUM.

Augustinus vocat gratiam efficacissimam, si-
guanter de Pauli conversione disserens, ut Aug. l. de
autem vocaretur, & tam magna & efficacissima Grat. & lib.
vocatione converteretur, gratia Dei erat sola. Et arb. c. 5.
in eundem sensum inferius, ille facit ut faciamus,
præbendo vires efficacissimas voluntati. Et aliquan-
do, hanc gratiae efficaciam cum perniciem hominis
voluntate collidit, & omni humanam aversione ac
perniciem superiorem facit. Aversus quippe à fide, De Prædest.
quam vastabat (Paulus) eique vehementer adversus cap. 2.
repente est ad illam gratiam potentiore conversus?
Jans. lib. 2. de grat. Christi Salv. cap. 24.

CONFUTATIO.

Exerit quidem frequenter potens & Misericors
Deus mirabiles suæ operationis effectus, &
quibusdam mentibus non expectatâ profectuum mo-
râ totum simul quidquid collaturus est, invehit. Mul-
to tamen crebrior, multoque numerosior pars illa ho-
minum est, cui particulatim, quidquid superna lar-
gitas donat, accrescit, inquit S. Prosper de voc.
Gent. cap. 11. Quod similitudine illustrat: Sicut
enim in seminibus herbarum atque lignorum quæ
terra producit, non una species nec unum in omnibus
genus est, sed singula quæque in sui seminis formâ
& in stirpis suæ qualitate gignuntur: Plenum au-
tem decorem non statim ut eduntur, accipiunt,
sed certis & ordinatis provebuntur augmentis, do-
nec ad perfectam sui habitus quantitatem, per suc-
ceden-

S. Prosper.

cedentia sibi incrementa perveniant : ita & semina Charismatum plantaque virtutum non in omni agro cordis humani totum hoc pariter quod sunt futura nascuntur : nec facile reperitur in exordio maturitas , & in inclinatione perfectio.

Quod vel ex ipsis locis , è quibus Jansenius impossibilitatem aliquorum præceptorum , licet perperam , elicit , elucescit , signanter in ps. 6. & 106. Ubi Augustinus delineat hominem divinâ gratia excitatum , cum morbis suis , idest , difficultatibus inolitorum vitiis luctantem , & , velut murum impossibilitatis sibi oppositum autumantem. Nam qui tales sunt non modò obluçantur gratiæ pugnando , sed sæpè occumbendo priusquam plenâ sui victoriâ potiantur.

L. 3. Conf.
cap. 5.

Et nonne Augustinus ipse Medicinalem Christi gratiam sentiebat , quandò dicebat : *Voluntas autem nova , quæ mihi inesse cœperat , ut te gratis colerem , fruique te vellem . . . nondum erat idonea ad superandam priorem vetustate roboratam ? Iste duæ voluntates meæ una vetus , alia nova , illa carnalis , illa spiritalis confligebant inter se , atque discordando dissipabant animam meam.*

cap. 7.

Et numquid resistebat in eo quod de se ipse referebat : *Cogitationes quibus meditabar in te , similes erant conatibus expurgisci volentium qui tamen superati soporis altitudine remerguntur ?*

cap. 9.

An Christi gratiam non hauserat quandò orabat : *Da mihi Castitatem & continentiam ; sed noli modò ; timebam enim ne me citò exaudires.*

Dei gratiâ donante volebat ire in placitum & pactum cum Deo : sed & erat , qui nolebat & resistebat , quia non totus assurgebat , veritate sublevatus , consuetudine prægravatus.

ARGUMENTUM II.

Hanc efficacissimam potentissimamque, hanc ineffabilem & omnipotentissimam potestatem in eo exeri super voluntatem docet, quod ita à Dei Spiritu per gratiam RAPIATUR ET AGATUR, ut ipsamet voluntas vix agere intelligatur. Quod nisi Augustinus ipsemet exerte declarasset, numquam ausus fuisset voce aut calamo proferre. Procul dubio, inquit Augustinus, plus est agi quam regi. Qui enim regitur aliquid agit & à Deo regitur, ut aliquid agat, qui autem agitur agere aliquid vix intelligitur; Et tamen tantum præstat gratia Salvatoris, ut non dubitet Apostolus dicere: quotquot spiritu aguntur hi sunt filii Dei. Nec aliquid in nobis libera voluntas melius agere potest, quam ut illi se AGENDAM commendet, qui malè agere non potest. Quæ causa videtur, cur isto verbo Apostolico, quo voluntas vel nos agi à Spiritu Dei dicimur perlibenter & frequenter utatur Augustinus. Profecto ut agant quod bonum est, ab illo aguntur qui bonus est. Et ad Bonifacium:,, quis ambulat secundum Spiritum, nisi quisquis agitur Dei Spiritu?

Aug. de Gest.
Pelag. c. 3.

De Gratia
Christi c. 25.

CONFUTATIO.

Nec Apostolus, nec Augustinus dicit homines per gratiam rapised agi. Et quamquam per illam vocem agi voluntas vix agere intelligatur; aliundè tamen probat Augustinus quod verè ac liberè agat voluntas à Spiritu Dei Acta. Aguntur, inquit, ut agant, non ut ipsi nihil agant. ,, Certum est nos velle cum volumus, sed ille facit ut velimus. Certum est nos facere cum facimus, sed ille facit ut faciamus præbendo vires efficacissimas voluntari. Quid est ergò agere, nisi per vires efficacissimas adjuvare? Cum dicit faciam ut faciatis, quid aliud dicit, nisi auferam cor lapideum unde non faciebatis, & dabo vobis cor carneum, unde faciatis?

S. Aug. de
Correp. &
Grat. c. 2.
De Grat. &
L. arb. c. 16.

De gratia
Christi c. 26.

Imò

Imò in ipso loco primitus objecto Augustinus exprimit voluntatem sic agi, ut agat verbis his: *Et hoc cum fecerit, ab illo se, ut faceret, adjutam non dubitet.* Exponit enim illud Apostoli: *Deus operatur velle & operari*: non quia nos non volumus, aut nos non agimus: sed quia sine ipsius adjutorio nec volumus aliquid boni, nec agimus. Et quia adjutorium illud in Lege atque Doctrina Pelagius ponit, quâ homo regitur, ut benè agat, reponit Augustinus plus est agi quam regi; Apostolus autem ait: *quotquot Spiritu Dei aguntur, &c.*

Serm. 13. de
Verb. Apost.
cap. 11.

Quod autem hujusmodi raptum non agnoscat Augustinus, quò fiat ut voluntas vix agere intelligatur, claret ex objectione velut nomine Pelagianorum INTORTA, quam solvit aliò locò: *Dicit mihi aliquis, ergo AGIMUR, non AGIMUS.* Respondeo inquit, *imo agis, & ageris.* Et tunc bene agis si à bono agaris. *Spiritus enim Dei qui te agit, AGENTIBUS ADJUTOR EST.* Ipsum nomen ADJUTORIS prescribit tibi, quia & tu ipse aliquid agis. Agnosce quid possas, agnosce quid confitearis quando dicis: *ADJUTOR MEUS ESTO, ne derelinquas me. . . Nemo adiuvatur, si ab illo nihil agatur.* Quotquot enim Spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei, non littera sed Spiritu, non lege præcipiente, minante, promittente, sed spiritu exhortante, illuminante, adjuvante. Scimus, inquit Apostolus, quia diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Si non esses Operator, non esset Cooperator.

cap. 12.

Et capite sequenti confirmat solutionem argumenti, quo contendebatur voluntatem aetam à Spiritu Dei, non agere: Prorsus hoc credite, sic vos agere bona voluntate. Quia vivitis utique, agitis; non enim ADJUTOR est illè, si nihil agatis. Non enim cooperatur, si nihil operamini. Sic tamen vos scitote agere bona, ut sit Rector Spiritus & ADJUTOR, qui si defuerit, nihil omnino boni agere valeatis.

Jam

DE PROPOSITIONE II. 315

Jam nunc cum auditis : *Quotquot spiritu Dei aguntur hi sunt filij Dei*, nolite vos dimittere. Neque enim templum suum sic de vobis *ædificat Deus quasi de lapidibus* (en simile quid raptui) qui non habent motum suum; levantur, ab exstructore ponantur. Non sic sunt lapides vivi. Sed vos tamquam lapides vivi *coædificamini in templum Dei*. Ducimini, sed currite vos. Ducimini, sed sequimini, quia cum secuti fueritis, verum erit illud, quia *sine me nihil potestis facere*.

Cur ergo inquires, Augustinus librò de Gestis Pelagii dicit quod voluntas à spiritu Dei acta, vix agere intelligatur?

Resp. Quia respicit ad hanc vocem *aguntur* solam, quæ vix indicat aliquid actionis; eòquod Pelagius nullam gratiam activammitteret, assereretque : *Omnes propria voluntate regi*. Hunc refutat Apostolicò Testimoniò : *Quotquot spiritu Dei aguntur*. Plus est enim *De Gestis Pelagij c. 3.* agi, quam regi. Qui enim regitur aliquid agit, & ideo regitur, ut rectè agat. Qui autem agitur, aliquid ipse vix agere intelligitur. Exinde concludit : Quod si voluntas à spiritu Dei agenda sit, multò magis regenda. Sed hanc locutione ne calumniæ causam daret : *Quomodo agunt si aguntur?* Ostendit in sequentibus quod qui aguntur verè agunt, Quod alibi *Serm. 43. de* petit : *Agis si ageris, & bene agis, si à bono ageris. Si autem spiritu Dei aguntur, pugnant, quia Verbis Domi.* Magnum habent Adjutorem. Et rursus : *Quicumque aguntur spiritu Dei, ipsi facta carnis mortificant spiritu.* *L. 6. cont. Iul. c. 24.*

Et ad Bonifacium : *Qui ambulat secundum spiritum, nisi quisquis agitur Dei spiritu?* *L. 3. ad Bon. cap. 2.*

A R.

ARGUMENTUM III.

Sanctus Augustinus non raro Christi gratiam *Victricem* appellat, & quæ omnes oppositos obices voluntatum & affectuum invictâ potestate perumpit, Charitatemque infundit, cujus delectatione vincitur delectatio peccati.

CONFUTATIO.

Aliqua Victrix est Augustino, & aliqua fortiore delectatione terrenâ vincitur. Alioquin iustorum nemo gratiæ munimine fultus à Concupiscentia suâ abstractus & illectus succumberet, nemo Deum desereret & deserui mereretur. Cum de perseverantia agit Augustinus, docet per eam bonum *invictissime* quidem teneri; at non omnis Christi gratia hoc nomine gloriatur. Datur illa finaliter, sed solis prædestinatis in regnum Dei. Et sic Deo volenti Salvum facere nullum hominis resistit arbitrium.

ARGUMENTUM IV.

Gratiam Dei Augustinus ita *victricem* statuit *suprà voluntatis arbitrium* ut non raro dicat hominem operanti Deo per gratiam non posse resistere. Hoc probat Jansenius ex libro de Corrept. & grat. c. 14. Ubi Augustinus dicit voluntati Dei humanas voluntates resistere non posse, quo minus faciat ipse quod vult. Jans. lib. 2. de gratia Christi Salv. cap. 24.

CONFUTATIO.

Vel hoc Jansenii dictum gratiæ applicatur, quasi homo resistere illi non possit, & tum evicta est ista damnata: Gratia interiori numquam resistitur, aut ista: Sufficit libertas à coactione ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ; aut Deo per gratiam operanti, & tunc impertinens est ad Commendandam *victricem* gra-

DE PROPOSITIONE II. 317

gratiam quasi omnipotentissimam. Nam de voluntate Dei ad inclinandas hominum voluntates loquitur Augustinus etiam, ubi gratia non est victrix, sed potius gratia deesse videtur, scilicet in operibus malis. Cui enim nisi hospiti in Augustino, non est exploratum quantum inclinandorum malorum cordium Deo tribuat potestatem? *Quis non ista judicia, inquit* *s. Aug. de* Augustinus, *divina contremiscat; quibus agit grat. & lib.* *Deus in cordibus etiam malorum hominum quic-* *arb. cap. 21.* *quid vult, reddens eis tamen secundum merita eorum?* Et recensitis exemplis, concludit: *His & talibus Testimoniis divinorum eloquiorum, quae omnia commemorare nimis longum est, satis, quantum existimo, manifestatur, operari Deum in cordibus hominum ad inclinandas eorum voluntates quocumque voluerit, sive ad bona pro sua misericordia sive ad mala pro meritis eorum, iudicio utique suo aliquando aperto, aliquando occulto, semper autem iusto.*

Posse autem gratiae interiori, sed parvæ resisti in sensu composito, liquet ex præcedentibus. Posse resisti saltem in sensu diviso, Augustinus neutiquam inficiatur, utpote qui impeccabilitatem ad statum Patriæ transfert. Unde & S. Prosper de Deo loquens ait: *Qui ad obediendum sibi ipsum velle sic donat, ut etiam à perseverantibus illam mutabilitatem, qua potest nolle non auferat.* *s. Prosper de Voc. Gen. cap. 28.*

ARGUMENTUM V.

Augustinus ex gratia mox effectum operis consecutum inferre solet: sic enim loquitur de pugna contra tentationes. . . *Janf. l. 2. de grat. Chr. c. 25.* *Agis, si ageris, & bene agis, si bene agaris. Et lib. 6. cont. Iul. c. 14. Quicumque aguntur Dei spiritu, ipsi facta carnis mortificant.*

CON-

CONFUTATIO.

SAnctus Augustinus agit tum de gratia usque-
quaque efficaci & forti, quæ operatur juxta
Apostolum *velle & perficere*. Constat enim
exemplò ipsius conversionis, & aliorum,
qui licet continentiae desideria habeant, reipsa
tamen facta carnis nondum mortificant; quin
potius à carne superantur, cò quod magis lubeat
verus inolitum, quam novum insolitum.

ARGUMENTUM VI.

Sicut Augustinus hoc ipso, quo data est gratia,
colligit effectum; sic è contrario negative sub-
inde Ratiocinando docet, hoc ipso, quo effectum homo
desinitur, nullam ei gratiam collatam esse, sed
solo Pelagianæ gratiæ adiutorio, hoc est, lege do-
ctrinæque ad operationis præcepta fustitiam niti.
Quod probat Jansenius ex libro de gratia Christi
cap. 14. ubi Augustinus in hunc modum disserit:
*Qui novit quid est quod fieri debeat & non facit,
nondum à Deo didicit secundum gratiam, sed se-
cundum legem, non secundum Spiritum, sed se-
cundum litteram. Item: De isto docendi modo (per
gratiam) etiam Dominus ait: Omnis qui audit
à Patre & didicit, venit ad me. Qui ergo non ve-
nerit, non de illo rectè dicitur, audit quidem &
didicit sibi esse veniendum, sed non vult quod didi-
cit. Prorsus non rectè dicitur de isto docendi munere,*
I. de Grat. quo per gratiam docet Deus. Similiter in eodem
Chr. c. 14. libro loquitur: Quando Deus docet non per legis
cap. 13. litteram, sed per Spiritus gratiam, ita docet, ut
quod quisque didicerit, non tantum cognoscendo vi-
deat, sed etiam volendo appetat, agendoque perficiat. Vide & lib. de Prædest. SS. c. 8.

CON-

CONFUTATIO.

Augustinus refutat Pelagianam gratiam seu doctrinam quâ simpliciter cognoscitur, quid agendum sit, sed non diligitur, quam doctrinam docebat Pelagius sufficere ad Christum sequendum. Contrâ docet Augustinus requiri doctrinam, quâ non modò cognoscitur, sed *volendo* appetitur & agendo perficitur, dum nempe didicerit perfectè, ut reipsâ illum sequatur. Sic itaque docet non manare à Legis Littera quod quis Christum sequi velit, & sequatur, sed ab interioris Scholæ Doctrina quâ voluntas ipsa trahatur. Et si non veniat, nec venire velit, in solo Pelagianæ gratiæ adjutorio permaneat. Dico itaque juxta S. Augustinum etiam illum, qui vult Christum sequi, & nondum sequitur, non esse Medicinalis gratiæ exortem: nam ipsa conversionis primordia Christianæ gratiæ accensenda sunt: nec tantùm sub eâ ratione quâ effectum bonæ voluntatis sortiuntur, sed etiam quatenus potestatem tribuunt ad effectus quos non consequuntur propter obiectos obices. Nam qui inchoatam bonam voluntatem v. g. continendi accepit, majori potestate donatus est ad continendum, quàm si solâ legis litterâ instructus est, quia *virtus peccati lex*. Quapropter Augustinus neutiquam gratiam quæ effectum operis largitur opponit gratiæ inefficaci ad illum & efficaci quoad bonam voluntatem (cùm non sit controversia ista cum Pelagio) sed gratiæ Pelagianæ, idest legis atque doctrinæ adjutorio: quæ cum non faciat nisi cognoscendo spectare quid agendum sit, nemo per eam didicit, quia nec perfectè nec imperfectè ad Christum venire potest: idest, nec *volendo* appetere, nec *agendo* perficere. Proinde per-

320 LIBER TERTIUS

*Jans. l. 10. de
Grat. Christ.
cap. 7.*

perperam ex Augustino concludit Jansenius :
*Quidquid sufficientis gratia. .præter istam agendi
gratiam excogitatum est , hoc totum Augustino ad
legem pertinet.*

Neque pertimescendum , ut ipse retur , ne
discrimen gratiæ naturæ stantis & lapsæ subrua-
tur , si aliqua sufficiens sed simul efficax admit-
tatur : nam gratia Thomisticè-sufficiens infal-
libiliter , & efficaciter velle operatur , quod
Adamæa non præstitit. Et si effectum ulteriorem,
ad quem dat posse , conlqueretur , quod fieret
si obices abscederent , id magis gratiæ quam li-
bero arbitrio tribuendum foret.

Præterea homini stanti & ad posse & ad agere
sufficiebat illa gratia , sine qua non , sive nulla
alia ad ipsam perseverantiam erat necessaria ;
Præter hanc autem sufficientem ad perseveran-
dum singulare perseverantiæ donum efflagitur.

